

Bijlage D – Beleids- en projectentoets

Verhouding ontwerp-Omgevingsvisie t.o.v. vastgesteld beleid, gebieds-/locatieontwikkelingen en het verstedelijkingsconcept MRA

Inleiding

In de Omgevingsvisie mogen alle onderwerpen die van belang zijn voor de toekomst van Hilversum aan de orde komen. Hoewel het gesprek met de samenleving bewust open is gestart met vragen naar de identiteit, kwaliteit en verbeterpunten van Hilversum en de Omgevingsvisie de integrale visie van Hilversum op de toekomst wordt, is er natuurlijk ook een bestaande situatie waartoe de Omgevingsvisie zich moet verhouden:

- De gemeenteraad van Hilversum heeft al veel beleid vastgesteld.
- Lopende het proces van de Omgevingsvisie werkt de gemeente aan actualisatie of nieuw beleid en projecten, zoals die zijn opgenomen in de programmabegroting en het coalitieakkoord. Denk aan het stedenbouwkundig plan voor het Arenapark, de gebiedsagenda centrum of het programma groen.

Bij het vaststellen van het bestuurlijk plan van aanpak voor de Omgevingsvisie (gemeenteraad maart 2021) heeft de gemeenteraad aangegeven niet het beleid en lopende planvorming in Hilversum te willen stilleggen in afwachting van de Omgevingsvisie. Er wordt (dus) gelijktijdig gewerkt aan een integrale visie (de Omgevingsvisie) en voorbereiding en uitvoering van meer sectoraal beleid en projecten. De lijn daarbij is: we gaan bij projecten uit van vastgesteld beleid. Dat betekent:

- Mocht de Omgevingsvisie verandering van reeds vastgesteld beleid of projecten betekenen, dan wordt dat meegenomen bij de volgende actualisatie van het betreffende beleid/project. Als de Omgevingsvisie is vastgesteld, prevaleert die.
- Discrepanties met bestaand beleid/projecten die we zien aankomen bij het opstellen van de Omgevingsvisie maken wij inzichtelijk, opdat de gemeenteraad daar een politiek debat over kan voeren.

Dit is ook gevraagd in amendement A22-59 (gemeenteraad juli 2022): signaleer discrepanties en doe bij het (t.z.t.) vaststellen van de Omgevingsvisie voorstellen hoe daarmee om te gaan.

Daarnaast is bij de besluitvorming over het 'verstedelijkingsconcept MRA' (gemeenteraad februari 2022) aangegeven dat over de doorwerking ervan bij de Omgevingsvisie wordt besloten.

Het voorstaande vraagt om drie toetsen over de impact van de Omgevingsvisie: voor beleid, voor gebieds- en locatieontwikkelingen en voor het verstedelijkingsconcept MRA. Deze toets is in deze bijlage vormgegeven. De conclusies zijn samengevat in hoofdstuk 4 van de ontwerp-Omgevingsvisie.

1. Toets beleid

Het beleid van de gemeente Hilversum is op dit moment beschreven in ten minste 107 'kaderstellende nota's' (bron: concept programmabegroting 2023). Het gaat om visies, beleidsnota's, kader- en uitvoerings/uitwerkingsnota's, programma's, handboeken, agenda's, regelingen, actieplannen, verordeningen en andere regelgeving. Vaak themagericht en soms gebiedsgericht. Sommige nota's combineren het formuleren van beleidsdoelstellingen met uitvoeringsprogramma's; andere nota's houden dat juist uit elkaar. Elk van deze nota's heeft een andere looptijd, wijze van monitoring en termijn van actualisatie.

Al het Hilversumse beleid is op een rij gezet in bijlage D.1, waarbij een onderscheid is gemaakt naar vastgesteld beleid, vastgesteld uitvoeringsbeleid en beleid in voorbereiding. Ook is onderscheid gemaakt naar thematisch beleid, gebiedsgericht beleid en bedrijfsvoering. Het thematisch beleid is geordend naar de bekende cirkel met thema's. Naast het Hilversumse beleid is er ook provinciaal beleid en Rijksbeleid dat in Hilversum 'werkt'. Het is ondoenlijk om al het beleid samen te vatten. Daarom zijn in bijlage D.2 de beleidskaders van Rijk, provincie regio en Hilversum die zich goed tot de opgaven uit hoofdstuk 3 verhouden (strategisch en op hoofdlijnen) samengevat. Denk aan de Nationale en Provinciale Omgevingsvisie en Hilversumse beleidskaders als de woonvisie Hilversum 2030, de mobiliteitsvisie Hilversum 2040 en de kadernota voor het sociaal domein.

We toetsen hier het thematische beleid en volgen daarbij de thema's uit de figuur. Drie vragen staan daarbij centraal die ieder tot een score 'groen', 'oranje' of 'rood' leiden:

Toets-vragen	Groen	Oranje	Rood
Is het vastgestelde beleid volledig, consistent en overzichtelijk?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
Is het beleid voldoende integraal, d.w.z. afgestemd op andere aspecten uit de meest relevante integrale opgave uit hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie?	Ja	Gedeeltelijk	Nee
Is actualisatie voorzien en wat is de belangrijkste verbetering?	Ja (nodig en voorzien, of niet nodig en niet voorzien)	Gedeeltelijk	Nee

Let op: we toetsen hier niet inhoudelijk of beleid en maatregelen voldoende zijn om de gestelde doelen te bereiken. Die toetsing vindt plaats in de Milieu Effect Rapportage.

1.1 Integraal beleid

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleids	Uitvoering	
Integraal	Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)	Corona-herstelagenda (2021)	Omgevingsvisie, Omgevingsplan

Toets

Beleids	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Integraal			

Toelichting

De Structuurvisie uit 2013 was een toekomstbeeld van Hilversum, gezien vanuit ruimtelijk perspectief. Veel van de benoemde kwaliteiten en speerpunten uit de Structuurvisie Hilversum 2030 zijn nog steeds actueel en veel genoemd tijdens de participatiebijeenkomsten. Veel maatregelen en projecten zijn in de afgelopen jaren gerealiseerd. De analyses uit de Omgevingsvisie laten zien dat het voor veel opgaven niet gemakkelijker is geworden, zoals voor woningbouw en de kwaliteit van de openbare ruimte. Ook zien we ten opzichte van 2013 nieuwe onderwerpen op de agenda, zoals energie, klimaatverandering, gezondheid en kunnen meedoen in de samenleving. De Structuurvisie biedt niet meer de antwoorden op alle vragen. De Omgevingsvisie wordt daarmee integraler van karakter. Dit geldt in mindere mate voor de Corona-herstelagenda, die actueler is en qua scope breder dan de Structuurvisie.

1.2 Hilversumse waarden

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Hilversumse waarden	Herziene welstandsnota (2022)	Monumentenverordening Diverse beleidskaarten (archeologie, beschermde stadsgezichten, natuurmonumenten) in bestemmingsplannen	Inventarisatie naoorlogs cultureel erfgoed (1940-2005)

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Hilversumse waarden			

Toelichting

Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid in de (recent herziene) welstandsnota is op orde en verhoudt zich goed tot de geschetste ontwikkelingen in de Omgevingsvisie. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Op onderdelen – zoals zonnepanelen in beschermde stadsgezichten – wordt nader onderzoek verricht. Ook zijn de beschermde stadsgezichten, archeologische en natuurwaarden goed verwerkt in bestemmingsplannen. Zo is de ruimtelijke kwaliteit geborgd. Verder doet de gemeente veel aan onderzoek naar en duiding van cultuurhistorische waarden en brengt die deskundigheid in gebiedsplannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Zo wordt binnenkort een start gemaakt met een inventarisatie naar naoorlogs cultureel erfgoed, ook met oog op de Agenda Centrum. Wat opvalt is dat er geen expliciet beleidskader voor Erfgoed is. De Omgevingsvisie vult een deel van die leemte in, maar het is voorstelbaar dat voor het werken met gebiedsagenda's een duidelijker kader nodig is.

1.3 Klimaat, energie en circulaire materialen

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Klimaat, energie en circulaire materialen	Visie op Klimaatneutraal Hilversum 2050 (2012) Regionale Energie Strategie NH Zuid 1.0 (2021) Transitievise Warmte	Leidraad duurzaam bouwen (2022) Uitvoeringsprogramma Duurzaam Hilversum 2016-2020 (2016) Regionaal uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2015-2020 (2016) Verordening afvalstoffenheffing 2022 (2021) Programma Aardgasvrije Wijken	Uitwerking Transitievise Warmte Jaarplannen programma duurzaamheid Regionaal grondstoffenbeleid

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Klimaat, energie en circulaire materialen			

Toelichting

Het vastgestelde beleid is behoorlijk volledig en voldoet aan de wettelijke eisen. Het gaat in op de trends, ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie. Er wordt op teruggesproken in uitvoeringsbeleid en er is sprake van periodieke actualisatie. Er wordt steeds meer verband gelegd met andere opgaven (zoals wonen, mobiliteit of circulaire economie), maar dat kan altijd meer. Het formuleren van de integrale opgave duurzaamheid helpt om die verbanden te verstevigen. Met de leidraad duurzaam bouwen is een bruikbare vertaling gemaakt naar projecten en initiatieven.

1.4 Landschap, groen en natuur

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Landschap, groen en natuur	Groenbeleidsplan Hilversum 2030 (2013)	Nota impuls voor extra groen in Hilversum (2016)	Programma groen

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Landschap, groen en natuur			

Toelichting

Het groenbeleid wordt consistent uitgewerkt en geactualiseerd in het programma Groen. Omdat het parallel aan de Omgevingsvisie wordt opgesteld, verhoudt het zich goed tot de daarin geschetste opgaven, trends en ontwikkelingen. Zo komt er in het programma groen extra aandacht voor het omliggende landschap en trends als biodiversiteit, klimaatadaptatie, bodem en water. Het programma groen is zo een goede uitwerking van een programma, zoals bedoeld in hoofdstuk 5.

1.6 Water en bodem

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Water en bodem	Gemeentelijk watermanagementplan 2021-2026 (2020)	KEUR AGV (2011) Verordening havengelden 2022 (2021) Verordening rioolheffing 2022 (2021) Bepalingen bodem in bestemmingsplannen	

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Water en bodem			

Toelichting

Het gemeentelijk watermanagementplan is recent vastgesteld en gaat in op alle relevante trends en ontwikkelingen uit hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie. Benoemd is wat nodig is: aandacht voor de grond- en drinkwaterkwaliteit en beschikbaarheid en de overlast door extreme weersomstandigheden (hitte, droogte). Nog niet alle maatregelen zijn geprogrammeerd. Dat komt mede omdat water en bodem zijn bij uitstek onderwerpen zijn waarvoor de gemeente niet alleen aan de lat staat. Voor water en bodem is de Provincie Noord-Holland het belangrijkste bevoegde gezag en voor maatregelen (bijvoorbeeld om te voldoen aan de Kaderrichtlijn water) staan ook partijen als het Rijk en Waternet aan de lat. Wat het gemeentelijk beleid betreft is dat voor water consistent en op orde; bodem kan baat hebben bij een duidelijk beleidskader dat ook inspeelt op de geschetste ontwikkelingen rondom bodem (stikstof etc). Een uitdaging is om water en bodem steeds voldoende in planontwikkelingen te laten terugkomen. Het programma Duurzaam uit de Omgevingsvisie zal daarbij helpen.

1.7 Bevolkingsopbouw en wonen

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Bevolkingsopbouw en wonen	Woonvisie Hilversum 2021-2030 (2021) Regionale woonvisie regio Gooi en Vechtstreek 2030 (2021)	Regionale Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek (2019) Doelgroepenverordening (2020) Regionaal woonakkoord (2021)	Uitwerking woonzorgvisie (programma wonen) Prestatieafspraken corporaties Huisvestingsverordening (regio) Opkoopbescherming Doelgroepenverordening in bestemmingsplannen en Omgevingsplan

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Bevolkingsopbouw en wonen			

Toelichting

Het woonbeleid van Hilversum heeft nadrukkelijk een lokale en regionale kant. Het woonbeleid is in principe op orde, met recent vastgestelde lokale en regionale woonvisies, die ingaan op de trends, ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie. Gebiedsgerichte uitwerkingen zijn gepland, waarbij het goed voorstelbaar is dat die in de gebiedsagenda's uit de Omgevingsvisie vorm krijgen. Tegelijk merken we in de Omgevingsvisie dat de woonopgave complex is en met alle opgaven verbonden: duurzaam (verduurzaming woningvoorraad), vitaal (wonen als vestigingsplaatsfactor) en inclusief (passend wonen als voorwaarde om mee te kunnen doen). Het gekozen ambitieniveau voor wonen is ruimte-scheppend of ruimte-beperkend voor alle opgaven en kan dus steeds minder 'sectoraal' bekeken worden.

1.8 Economie en innovatie

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Economie en innovatie	Economisch perspectief 2040 (2021)* Horecakader (2017) Detailhandelskader (2017) Evenementenkader (2017) Mediavisie (2016) Economische visie (2007)	Agenda Economie en Media (2020) Verordening marktgeden (2021) Winkeltijdenverordening (2018) Uitwerkingsnota zorg (economische kansen) (2009) Uitwerkingsnota Arbeidsmarkt en werkgelegenheid (2008) Uitwerkingsnota toerisme en recreatie (2008)	Agenda Economie & Media 2022-2023 Regionale HCA Plannen voor aanloopstraten

* Het economisch perspectief is geen klassiek beleidskader, maar een schets van trends, ontwikkelingen en opgaven. De gemeenteraad heeft dit meegegeven aan de participatie voor de Omgevingsvisie

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Economie en innovatie			

Toelichting

Het was duidelijker geweest zijn als het Economisch Perspectief als beleidskader was vastgesteld. De gesignaleerde trends, ontwikkelingen en opgaven in de Omgevingsvisie sluiten aan bij gesignaleerde trends in het Economisch Perspectief (2021). Het vastgestelde economisch beleid in Hilversum (zoals de agenda economie en media) kijkt echter erg vaak naar de korte termijn, terwijl economisch beleid, beleid van de lange adem is. Nieuw economisch beleid zal meer perspectief moeten bieden op de economie van morgen schetsten om kansen tijdig te herkennen er en ruimte bieden om daarop te kunnen inspelen. Daarnaast moet het handelingsperspectief geven op werken in gemengde woon-werkmilieus, werklocaties en hoe we in toekomstige (gebieds-)ontwikkelingen omgaan met de ruimte voor werk. Daarnaast is duidelijker regionaal economisch beleid nodig.

1.9 Verkeer en vervoer

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Verkeer en vervoer	Structuurvisie Verkeer en vervoer 2030 (2016) Mobiliteitsvisie Hilversum 2040 (2021) Herziening laadpalenbeleid (2015)	Parkeerverordening Hilversum (2018) Verordening parkeerbelastingen 2022 (2021) Verordening mobiliteitsfonds Hilversum (2009) Wijziging verordening mobiliteitsfonds Hilversum 2009 (2019)	Uitvoeringsprogramma mobiliteit Parkeernota/programma parkeren Uitwerking fietsmaatregelen

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Verkeer en vervoer			

Toelichting

Het mobiliteitsbeleid is recent geactualiseerd met de Mobiliteitsvisie Hilversum 2040. Die sluit goed aan bij de gesignaleerde trends, ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 3. De mobiliteitsvisie wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma, parallel aan de Omgevingsvisie en aansluitend op andere programma's (zoals de actualisatie van de visie Hilversum Buiten, het Economisch Perspectief en de duurzaamheidsagenda). De Omgevingsvisie bevestigt een aantal keuzes uit de Mobiliteitsvisie,

waaronder de inzet op deelmobiliteit, het terugbrengen van de ruimte voor de auto en de wijze waarop naar parkeren wordt gekeken. In het uitvoeringsprogramma mobiliteit kan dit concreter worden gemaakt. We verwachten dat op grond hiervan waarschijnlijk alle verordeningen moeten worden aangepast.

1.10 Mee kunnen doen

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleidsplan	Uitvoering	
Mee kunnen doen	Kadernota Sociaal domein 2017-2021 (2016)* Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2020-2024 (2019) Beleidsnota schuldhulpverlening aan ondernemers (2009) Beleidsplan minimabeleid (2020) Nota bijzondere bijstand (2004) Meerjarenbeleidsplan participatie 2015-2018 Visie en agenda jeugdhulp 2019-2021 (2019) Naar een financieel gezond sociaal domein (2021) Beleidsplan bescherming en opvang (regionaal) Beleidsplan LHBTI 2019-2022 (2019) Nationaal programma Onderwijs Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (2021) Regionale Onderwijsagenda 2020-2022 Agenda WMO-welzijn in de wijk 2019-2021 (2019)*** Uitvoeringsnotitie buurten 3.0 (2020)***	Agenda lokale inclusie (2020) Actieplan tegen eenzaamheid (2020) Transformatieplan zorg voor de jeugd Gooi en Vechtstreek (2019) Regionaal arbeidsmarktwerkingsplan (2019) Focus op werk (2019) Kindpakket (2017) Beleidsregels kindregelingen (2015) Beleidsregels verhaal en terugvordering (2015) Regionale nota inkoop sociaal domein Beleidsregels woonkosten en schoolverlaters (2015) Beleidsregels re-integratie (2016) Beleidsregels boete bij schending inlichtingenplicht (2016) Beleidsregels inkeerregeling (2017) Beleidsregels terugvordering WWB, loaw en loaz (2013) Beleidsregels terugvordering levensonderhoud Bbz (2011) Beleidsregels inburgering (2013) Beleidsregels schuldhulpverlening (2012) Beleidsregel individuele studietoelage (2016) Beleidsregel vergoeding eigen bijdrage kinderopvang (2013) Beleid krediethypotheek en pandrecht bijstand (2008) Regeling Meedoen Hilversum (2016) Verzamelverordening inkomensvoorzieningen en participatiewet (2016) Verordening inburgering (2013) Verordening PGB begeleid werken WSW GR Tomingroep (2008)	Nieuwe visie sociaal domein Actieplan Ouder worden in Hilversum Beleidsplan mantelzorg Evaluatie doelstellingen lokale educatieve agenda Voorbereiden nieuw Minimabeleid 2024-2027 Voorbereiden beleidsplan schuldhulpverlening 2024-2027 nota's WMO, jeugd Actieprogramma's eenzaamheid, vrijwilligerswerk

Toets

Beleidsplan	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Mee kunnen doen			

Toelichting

Wat direct opvalt is het grote aantal beleidskaders bij dit thema, zowel lokale als regionale, vanwege de intensieve regionale samenwerking in het sociaal domein. Het grote aantal heeft ook te maken met dat binnen dit thema sprake is van veel uitvoeringsbeleid (uitvoering van wettelijke regelingen), waarvoor specifieke regelingen soms verplicht zijn. Veel beleidskaders vinden hun oorsprong in de kadernota sociaal domein 2017-2021. Veel van het sectorale beleid past ook in de Omgevingsvisie (het is niet 'fout'). Wel wordt steeds duidelijker dat onderwerpen in het sociaal domein sterk samenhangen met opgaven in het economische en ruimtelijke domein en dat sommige onderwerpen nog onderbelicht zijn: een brede blik op gezondheid, voorzieningen in relatie tot extramuralisering en veiligheid. Dit vraagt om meer samenhangend beleid over de sociaal domein-doelen heen, meer relatie met economische en ruimtelijke opgaven, meer relatie tussen regionaal en lokaal beleid. Vooral vraagt het om een 'mind shift' bij het opstellen van beleidsnota's. Nu maken we beleidsnota's gericht op specifieke kwetsbare groepen en het uitvoeren van regelingen/besteding van middelen (vangnetfunctie). Hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie roept op meer te kijken naar thema's als kansengelijkheid en preventie. Reeds gepland is het maken van een nieuwe visie sociaal domein. Daarvoor kan goed worden aangesloten bij de trends, ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 3 van de Omgevingsvisie. Het werken met een programma Meedoen kan de relaties tussen verschillende onderwerpen goed versterken.

1.11 Gezondheid

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Gezondheid	Nota Sport en Bewegen 2016-2020 (2016) Dierenwelzijnsbeleid Hilversum (2016) Integraal veiligheidsplan 2018-2022 Regionaal beleidsplan veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek 2019-2022 Sportakkoord Hilversum Preventieakkoord Hilversum	Actieplan Geluid (2013) Provinciale milieuverordening (tranche 10a) Sluiting drugspanen Hilversum, damoclesbeleid Programmabegroting 2022 veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek Landelijk programma digitale overheid (2017) Beleidsregel toepassing wet Bibob 2020 Hilversum Plan van Aanpak ondermijning (2020)	Actualiseren IVP Actieplan ondermijning Nieuw beleid lucht, geluid en stikstof

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Gezondheid			

Toelichting

Het sport- en veiligheidsbeleid zijn actueel of worden binnenkort geactualiseerd. Voor lucht, geluid, gezondheid en stikstof hebben we geen aparte beleidskaders, die aanvullend zijn op wet- en regelgeving. Het verdient aanbeveling zulke kaders wel te ontwikkelen.

1.12 Voorzieningen en openbare ruimte

Vastgesteld beleid en beleid in voorbereiding

Niveau	Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
	Beleid	Uitvoering	
Voorzieningen en openbare ruimte	Visie Hilversum Buiten (2004) Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2020-2035 (2020)* Cultuurbeleid Metrum	Handboek Beheer Hilversum Buiten (2009) Handboek Inrichting Hilversum Buiten (2009) Meerjaren onderhoudsplanning 2020-2034 (2020)	Actualiseren Hilversum Buiten en handboeken IHP actualisatie Herzien cultuurbeleid Sport in de stad

Toets

Beleid	Volledigheid en consistentie	Integraliteit	Actualisatie
Voorzieningen en openbare ruimte			

Toelichting

De gemeente werkt aan het actualiseren van al het deelbeleid. De uitgangspunten uit de Omgevingsvisie kunnen daarin goed worden meegenomen. De Omgevingsvisie biedt ook aanknopingspunten om meer samenhangend beleid t.a.v. 'voorzieningen' te maken: wat is op welke plek nodig (maatschappelijk, eerste en tweedelijns zorg)? De programma's uit hoofdstuk 5 helpen daarbij.

Conclusie

Het bestaande beleid past in de Omgevingsvisie. Of omgekeerd: er is geen beleid door de gemeenteraad vastgesteld dat niet in de Omgevingsvisie past.

Wel is de Omgevingsvisie aanleiding om onderdelen van het beleid:

- in de toekomst meer samenhangend of integraler op te stellen, zoals rondom voorzieningen en der verbinding vanuit het sociaal domein met het fysiek en economisch domein. De programma's uit hoofdstuk 5 van de Omgevingsvisie lenen zich daar goed voor.
- Leemtes aan te vullen: erfgoed, economische ontwikkeling (m.n. het lange termijnperspectief) bodem, lucht en geluid. De Omgevingsvisie kan daar een goed vertrekpunt voor zijn.

Of beleid geïntensiveerd moet worden (halen we met dit beleid de doelen?) is onderdeel van de MER-beoordeling.

2. Toets lopende gebieds- en locatieontwikkelingen

Projecten en initiatieven (gebieds- en locatieontwikkelingen) behoren tot de uitvoering. De doelen uit visie en beleid krijgen in projecten van de gemeente en initiatieven van initiatiefnemers concreet vorm.

De gemeente werkt met een projectenlijst. Die is opgenomen in de tabel hiernaast

Alle projecten en initiatieven passen in de Omgevingsvisie, of beter: de Omgevingsvisie is geen aanleiding om deze projecten en initiatieven stop te zetten. Integendeel: in veel projecten zijn de grote opgaven uit hoofdstuk 3 en de maatregelen uit hoofdstuk 4 aan de orde en wordt integraal gekeken. Denk aan de mooie plannen voor het Stationsgebied of het Arenapark. In projecten altijd een gezonde spanning. De projecten zijn bij uitstek geschikt om doelen uit de Omgevingsvisie vorm te geven en te versnellen. Aan de andere kant kunnen we niet eindeloos ambities stapelen: business cases moeten wel sluiten en de ruimte is niet oneindig.

Het opplussen van ambities in reeds ingekaderde projecten verdient geen aanbeveling. Wel kunnen we in projecten waar planvorming nog loopt mogelijk extra inzetten op de doelen uit de Omgevingsvisie. We denken aan:

- In Arenapark steviger inzetten op duurzaamheidsmaatregelen (d.w.z. op een hoger niveau dan het wettelijk minimum) en het functioneren van/investeren in het OV knooppunt en maatschappelijk vastgoed (school en integraal sportcomplex).
- In het stationsgebied de ruimte voor de auto beperken. Hierbij doelen we vooral op het afwaarderen van de centrumring, met als gevolg meer ruimte voor voetgangers en fietsers en stimuleren van alternatieven voor de auto.
- In 1221 moeten we voor de grotere locaties nog Locatie Ontwikkel Plannen met initiatiefnemers overeenkomen. Hierin kunnen we de beweging naar minder versterking/meer groen/betere openbare ruimte versterken door minder parkeren te realiseren. Dit maakt waarschijnlijk de business cases haalbaarder.

nr.	Projectnaam
1	Anna's Hoeve
2	Arenapark, Beeldkwaliteitsplan & Stedenbouwkundigplan
3	Arenapark: deelproject, Maatschappelijk vastgoed, Internationale school, Zwembad en sportvoorzieningen
4	Arenapark: deelproject, verplaatsen Station sportpark
5	Stationsgebied in zijn geheel, fietsenstalling, busstation, GAK, WVG Koninginneweg en private ontwikkelingen
6	Bruisend Hart, vervolg Stedenbouwkundig- en Beeldkwaliteitsplan
7	Bruisend Hart De Kwekerij
8	Circusterrein
9	Herinrichting Kerkbrink (niet de verhuizing van de bibliotheek naar de Gooische Brink)
10	Kleine Spoorbomen
11	Maatregelen doorstroming & leefbaarheid Johannes Geradtsweg (VDBN)
12	Groene Pleinen 1221
13	MFA de Lelie / Paulusschool
14	HOV, diverse contracten
15	Geluidsanering spoor
16	Herinrichting winkelgebied Gijsbrecht van Amstelstraat
17	Huydecopersweg
18	Nabo Maartensdijkseweg
19	Voltooiing Groene Schakel
20	Omgevingsvisie
21	Opvang Oekraïners
22	1221 Hunkemöller (verplichting aangegaan)
23	1221 Venetapark (verplichting aangegaan)
24	1221 Korte Noorderweg (verplichting aangegaan)
25	1221 Lijsterweg 30
26	1221 Lijsterweg/Zuidenweg (verplichting aangegaan)
27	1221 Van Son (verplichtingen aangegaan)
28	1221 Wybertjesfabriek (verplichtingen aangegaan)
29	1221 Lareneweg 137-139
30	Landgoed Zonnestraal
31	Philipslocatie
32	Van Riebeeckgalerij
33	Werf 35 (verplichting aangegaan)
34	Woningbouw Tergooi
35	Woningbouw Raaweg
36	Zeverijn
37	Koornstraat 39

De programma's uit hoofdstuk 5 bieden de projecten meer houvast om beleid te concretiseren naar het niveau van projecten. We denken daarbij specifiek aan:

- Het hebben van heldere ambities voor de energie/warmtetransitie, een heldere rolname door de gemeente en het uitwerken van doelen en mogelijkheden in concrete toepasbare oplossingen.
- Meer toepasbaarheid geldt ook voor het thema wonen. Voor de projecten helpt om de huidige verdeling 33-50-17 uit te werken naar concrete(re) woonproducten voor concrete

doelgroepen. Voor het versnellen van woningbouw helpt het harder maken van de planvoorraad of het innemen van grondposities door de gemeente.

- Heldere ontwikkelregels voor parkeren en het gebruik van de openbare ruimte.
- Een nota bovenwijks kostenverhaal. Het idee is dat de markt meer kan bijdragen aan bovenwijkse voorzieningen en dat vormen van 'uitruil' projecten kunnen versnellen. Als voorbeeld: in projecten kunnen meer duurzaamheids/energieambities worden gerealiseerd ('een stap extra') als er concrete mogelijkheden en financiering is.

Wanneer de Omgevingsvisie is vastgesteld, kan een analyse gemaakt worden in welke projecten eventueel extra doelen gerealiseerd kunnen worden, of projecten versneld kunnen worden.

3. Toets verstedelijkingsconcept MRA

In februari 2022 heeft de gemeenteraad het '[verstedelijkingsconcept MRA](#)' vastgesteld. Daarbij is aangegeven dat de gemeenteraad bij de Omgevingsvisie kan besluiten over een eventuele doorwerking van het verstedelijkingsconcept in het lokaal beleid. In het raadsvoorstel is geconstateerd dat het verstedelijkingsconcept uitgaat van een meerkernige ontwikkeling en dat Gooi en Vechtstreek daar een eigen invulling aan kan geven. Het verstedelijkingsconcept agendeert geen fundamentele keuzevraagstukken of nieuwe ambities (zoals grootschalige woningbouwlocaties) voor Gooi en Vechtstreek en Hilversum. Wel zijn er (bestaande) opgaven en ambities die vragen om samenwerking met/investeringen door Rijk en provincie opgenomen en vertaald in een integrale gebiedsuitwerking voor Gooi en Vechtstreek. Het gaat daarbij om de volgende onderwerpen:

Met het Rijk:

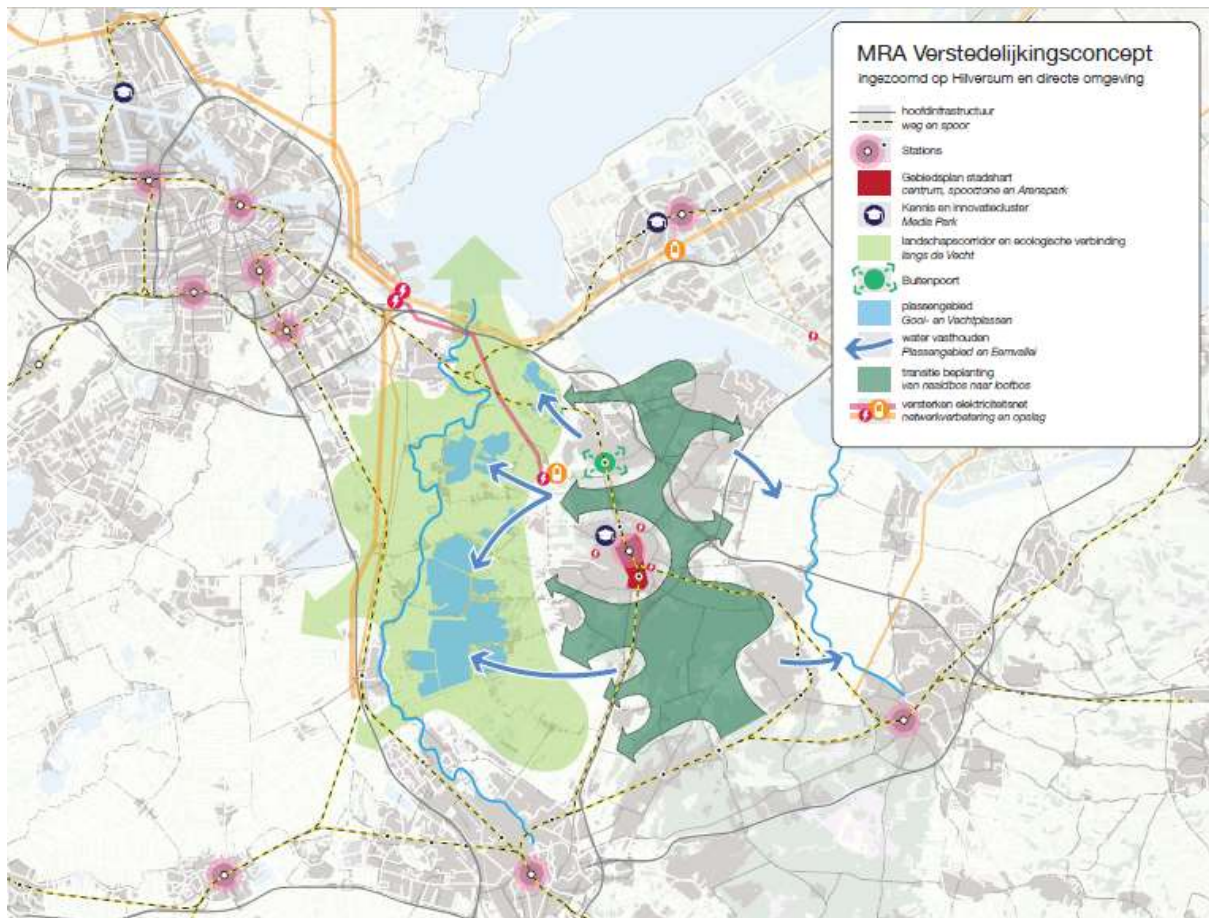
- Uitwerking van een integrale aanpak van het watersysteem in relatie tot functies en inrichting in de Gooi en Vechtstreek met aandacht voor de Natura 2000-gebieden, de landbouw, de inrichting van natuur- en woningbouwgebieden op de Heuvelrug, drinkwaterwinning in het gebied, het peilbeheer van de Vechtplassen, het benutten en vasthouden van kwelwater, mogelijke tijdelijke waterbuffers en extra gemaalcapaciteit bij Muiden
- Functioneren A1 en A27 als onderdeel van het multimodaal toekomstbeeld 2040 en vanwege de scheve woon-werkbalans
- Integrale ontwikkeling stadshart Hilversum (gebiedsontwikkelingen stationsgebied, Arenapark, 1221 en in de toekomst rondom station Mediapark rondom de Gooicorridor en HOV-lijnen)
- Toekomstbestendig en ecologisch veerkrachtig Groene Hart (behoud en ontwikkeling van oude cultuurlandschappen)

Met de regio:

- Verder versterken van het economisch profiel Gooi en Vechtstreek op media (Mediapark), gezondheid (in Arenapark en elders in het deelgebied) en vrijetijdseconomie
- Versterken van de (internationale) concurrentiekracht en verdienvermogen van de media-industrie in Nederland door in te zetten op innovatie en talentontwikkeling, gebruik makend van de mogelijkheden die AI biedt, vanuit een sterke toekomstvaste Media Campus in Hilversum
- Voldoende aandacht voor behoud van praktijkgeschoolde werkgelegenheid in Gooi en Vechtstreek, als voorwaarde voor leefbaarheid en inclusiviteit
- De woonwerkrelatie met Utrecht, Amersfoort, Amsterdam en Flevoland, met aanvullend aandacht voor HOV- en fietsverbindingen richting de werkplekken in deze gebieden en vice versa

- Het behoud van de leefbaarheid in de kleine kernen, zoals met inzet op het tegengaan van winkelleegstand en het verbeteren van de bereikbaarheid per HOV en fiets

Dit is als volgt verbeeld in verschillende kaarten in het verstedelijkingsconcept.

We kunnen constateren dat deze onderwerpen goed aansluiten op de opgaven (H3), keuzes (H4) en maatregelen in deze Omgevingsvisie Hilversum 2040. Zowel de Omgevingsvisie als het verstedelijkingsconcept behoeven geen aanpassing.

Bijlage D.1: overzicht thematisch beleid ('kaderstellende nota's')

Bron: conceptprogrammabegroting 2023

Niveau		Vastgesteld (raad)		In voorbereiding
		Beleid (visies, kadernota's, beleidsnota's, masterplannen)**	Uitvoering (uitvoerings/uitwerkingsnota's, programma's, handboeken, agenda's, regelingen, verordeningen)	
Integraal		Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)*	Corona-herstelagenda (2021)	Omgevingsvisie, Omgevingsplan
The matisch	Hilversumse waarden	Herziene welstandsnota (2022)	Monumentenverordening VTH beleid Diverse beleidskaarten (archeologie, beschermde stadsgezichten, natuurmonumenten) in bestemmingsplannen	Inventarisatie naoorlogs cultureel erfgoed (1940-2005)
	Klimaat, energie en circulaire materialen	Visie op Klimaatneutraal Hilversum 2050 (2012)* Regionale Energie Strategie NH Zuid 1.0 (2021)* Transitievise Warmte	Leidraad duurzaam bouwen (2022) Uitvoeringsprogramma Duurzaam Hilversum 2016-2020 (2016) Regionaal uitvoeringsplan Huishoudelijk afval 2015-2020 (2016) Verordening afvalstoffenheffing 2022 (2021) Programma Aardgasvrije Wijken	Uitwerking Transitievise Warmte Jaarplannen programma duurzaamheid Regionaal grondstoffenbeleid
	Landschap, groen en natuur	Groenbeleidsplan Hilversum 2030 (2013)*	Nota impuls voor extra groen in Hilversum (2016)	Programma groen
	Water en bodem	Gemeentelijk watermanagementplan 2021-2026 (2020)*	KEUR AGV (2011) Verordening havengelden 2022 (2021) Verordening rioolheffing 2022 (2021) Bepalingen bodem in bestemmingsplannen	
	Bevolkingsopbouw en wonen	Woonvisie Hilversum 2021-2030 (2021)* Regionale woonvisie regio Gooi en Vechtstreek 2030 (2021)	Regionale Huisvestingsverordening Gooi en Vechtstreek (2019) Doelgroepenverordening (2020) Regionaal woonakkoord (2021)	Uitwerking woon-zorgvisie (programma wonen) Prestatieafspraken corporaties Huisvestingsverordening (regio) Opkoopbescherming Doelgroepenverordening in bestemmingsplannen en Omgevingsplan
	Economie en innovatie	Economisch perspectief 2040 (2021)* Horecakader (2017) Detailhandelskader (2017) Evenementenkader (2017) Mediavisie (2016) Economische visie (2007)	Agenda Economie en Media (2020) Verordening marktgelden (2021) Winkeltijdenverordening (2018) Uitwerkingsnota zorg (economische kansen) (2009) Uitwerkingsnota Arbeidsmarkt en werkgelegenheid (2008) Uitwerkingsnota toerisme en recreatie (2008)	Agenda Economie & Media 2022-2023 Regionale HCA Plannen voor aanloopstraten
	Verkeer en vervoer	Structuurvisie Verkeer en vervoer 2030 (2016) Mobiliteitsvisie Hilversum 2040 (2021)* Herziening laadpalenbeleid (2015)	Parkeerverordening Hilversum (2018) Verordening parkeerbelastingen 2022 (2021) Verordening mobiliteitsfonds Hilversum (2009) Wijziging verordening mobiliteitsfonds Hilversum 2009 (2019)	Uitvoeringsprogramma mobiliteit Parkeernota/programma parkeren Uitwerking fietsmaatregelen
	Mee kunnen doen	Kadernota Sociaal domein 2017-2021 (2016)*	Agenda lokale inclusie (2020) Actieplan tegen eenzaamheid (2020) Transformatieplan zorg voor de jeugd Gooi en Vechtstreek (2019)	Nieuwe visie sociaal domein Actieplan Ouder worden in Hilversum Beleidsplan mantelzorg

		<p>Beleidsplan integrale schuldhulpverlening 2020-2024 (2019)</p> <p>Beleidsnota schuldhulpverlening aan ondernemers (2009)</p> <p>Beleidsplan minimabeleid (2020)</p> <p>Nota bijzondere bijstand (2004)</p> <p>Meerjarenbeleidsplan participatie 2015-2018</p> <p>Visie en agenda jeugdhulp 2019-2021 (2019)</p> <p>Naar een financieel gezond sociaal domein (2021)</p> <p>Beleidsplan bescherming en opvang (regionaal)</p> <p>Beleidsplan LHBTI 2019-2022 (2019)</p> <p>Nationaal programma Onderwijs Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 (2021)</p> <p>Regionale Onderwijsagenda 2020-2022</p> <p>Agenda WMO-welzijn in de wijk 2019-2021 (2019)***</p> <p>Uitvoeringsnotitie buurten 3.0 (2020)***</p>	<p>Regionaal arbeidsmarktbelevingsplan (2019)</p> <p>Focus op werk (2019)</p> <p>Kindpakket (2017)</p> <p>Beleidsregels kindregelingen (2015)</p> <p>Beleidsregels verhaal en terugvordering (2015)</p> <p>Regionale nota inkoop sociaal domein</p> <p>Beleidsregels woonkosten en schoolverlaters (2015)</p> <p>Beleidsregels re-integratie (2016)</p> <p>Beleidsregels boete bij schending inlichtingenplicht (2016)</p> <p>Beleidsregels inkeerregeling (2017)</p> <p>Beleidsregels terugvordering WWB, loaw en loaz (2013)</p> <p>Beleidsregels terugvordering levensonderhoud Bbz (2011)</p> <p>Beleidsregels inburgering (2013)</p> <p>Beleidsregels schuldhulpverlening (2012)</p> <p>Beleidsregel individuele studietoelage (2016)</p> <p>Beleidsregel vergoeding eigen bijdrage kinderopvang (2013)</p> <p>Beleid krediethypotheek en pandrecht bijstand (2008)</p> <p>Regeling Meedoen Hilversum (2016)</p> <p>Verzamelerordening inkomensvoorzieningen en participatiewet (2016)</p> <p>Verordening inburgering (2013)</p> <p>Verordening PGB begeleid werken WSW GR Tomingroep (2008)</p>	<p>Evaluatie doelstellingen lokale educatieve agenda</p> <p>Voorbereiden nieuw Minimabeleid 2024-2027</p> <p>Voorbereiden beleidsplan schuldhulpverlening 2024-2027</p> <p>nota's WMO, jeugd</p> <p>Actieprogramma's eenzaamheid, vrijwilligerswerk</p>
	Gezondheid	<p>Nota Sport en Bewegen 2016-2020 (2016)</p> <p>Dierenwelzijnsbeleid Hilversum (2016)</p> <p>Integraal veiligheidsplan 2018-2022</p> <p>Regionaal beleidsplan veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek 2019-2022</p> <p>Sportakkoord Hilversum</p> <p>Preventieakkoord Hilversum</p>	<p>Actieplan Geluid (2013)</p> <p>Provinciale milieuverordening (tranche 10a)</p> <p>Sluiting drugspannen Hilversum, damoclesbeleid</p> <p>Programmabegroting 2022 veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek</p> <p>Landelijk programma digitale overheid (2017)</p> <p>Beleidsregel toepassing wet Bibob 2020 Hilversum</p> <p>Plan van Aanpak ondermijning (2020)</p>	<p>Actualiseren IVP</p> <p>Actieplan ondermijning</p> <p>Programma VTH (handhaving)</p> <p>Nieuw beleid lucht, geluid en stikstof</p>
	Voorzieningen en openbare ruimte	<p>Visie Hilversum Buiten (2004)</p> <p>Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2020-2035 (2020)*</p> <p>Cultuurbeleid Metrum</p>	<p>Handboek Beheer Hilversum Buiten (2009)</p> <p>Handboek Inrichting Hilversum Buiten (2009)</p> <p>Meerjaren onderhoudsplanning 2020-2034 (2020)</p>	<p>Actualiseren Hilversum Buiten en handboeken</p> <p>IHP actualisatie</p> <p>Herzien cultuurbeleid</p> <p>Sport in de stad</p>
	Gebiedsgericht	<p>Verstedelijkingsstrategie MRA (2022)</p> <p>Ontwikkelingsvisie Noordvleugel Utrecht 2015-2030</p> <p>Centrumvisie (2015)</p> <p>Masterplan Stationsgebied</p> <p>Masterplan Arenapark</p>	<p>Regionale samenwerkingsagenda Gooi en Vechtstreek 2019-2022</p> <p>Uitvoeringsprogramma Regionale samenwerkingsagenda 2019-2022</p> <p>Gebiedsagenda 1221 (20XX)</p> <p>Beeldkwaliteitplan Plus 1221 (2020)</p> <p>Programma Kerkelanden (2014)</p> <p>Programma Havenkwartier (2013)</p> <p>Programma aanpak leegstand (2012)</p> <p>Meerjarenperspectief gebiedsontwikkelingen (2021)</p>	<p>Gebiedsagenda centrum</p> <p>Wijkgerichte uitvoeringsagenda's wonen in de Meent en Kerkelanden</p> <p>Stedenbouwkundig plan Arenapark</p> <p>Gebiedsagenda's Mediapark en werklocaties in Zuidwest</p> <p>Bestemmingsplan stationgebied</p> <p>Circusterrein</p> <p>Kerkbrink</p> <p>Actualisatie MPG</p>

		Uitvoeringsnota stationsgebied + stbk en bkp	
Bedrijfsvoering	Nota grond en vastgoedbeleid (2019)	Financiële verordening gemeente Hilversum 2022 (2021) Uitvoeringsnota grondprijzen (2021) Verordening OZB 2022 (2021) Verordening precariobelasting 2022 (2021) Verordening hondenbelasting 2022 (2021) Legesverordening 2022 (2021) Data gedreven sturen Subsidieverordening VTH beleid	Nota kostenverhaal Visie samenwerking en governance Programma VTH (handhaving)

* Dit worden voor de Omgevingsvisie als de belangrijkste beleidsdocumenten gezien. De inhoud er van is samengevat in bijlage D.2, samen met een aantal landelijke en regionale beleidsdocumenten, zoals de NOVI (2020) en POVI (2018).

** veel beleid heeft raakvlakken met meerdere onderwerpen. Het is hier geplaatst bij het thema waar het zwaartepunt ligt.

*** deze nota's bevatten weliswaar veel uitvoeringsaspecten, maar worden ook gezien als belangrijke beleidsnota's

Bijlage D.2 Samenvatting belangrijkste beleidsdocumenten Rijk, provincie en gemeente

In deze bijlage worden de beleidsdocumenten die zich verhouden tot de trends/ontwikkelingen en opgaven uit hoofdstuk 3 samengevat. Het gaat om:

Rijk

- Nationale Omgevingsvisie (2020)

Provincie & regio Gooi- en Vechtstreek

- Provinciale Omgevingsvisie (2018)
- Koersdocument Gooi- en Vechtstreek (2021)
- RES 1.0 (2021)

Gemeente Hilversum

- Visie op Klimaatneutraal Hilversum 2050 (2012)
- Groenbeleidsplan Hilversum 2030 (2013)
- Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)
- Kadernota voor het sociaal domein Hilversum 2017-2021(2017)
- Gemeentelijk Watermanagementplan (2020)
- Economisch Perspectief 2040 (2021)
- Mobiliteitsvisie Hilversum 2040 (2021)
- Woonvisie 2030 (2021)
- Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs (2021)
- Hilversumse Educatieve Agenda 2021 t/m 2024 (2021)

Nationale Omgevingsvisie (2020)

Inleiding

In de Nationale Omgevingsvisie, de NOVI, geeft het Rijk een langetermijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Nederland staat voor een aantal urgente maatschappelijke opgaven. Grote en complexe opgaven zoals klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw zullen Nederland flink veranderen. De NOVI biedt een perspectief om deze grote opgaven aan te pakken. Omgevingskwaliteit is het kernbegrip.

Vier prioriteiten

In de NOVI worden vier prioriteiten gesteld. De NOVI is erop gericht om voor deze vier prioriteiten de nationale beleidskeuzes (op strategisch niveau) zo scherp mogelijk te formuleren. Dat gebeurt vanuit het doel van de Omgevingswet: het bereiken van een balans tussen: '(a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en (b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften'.

1. *Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.*

De klimaatverandering, de energietransitie en de afspraken uit het Klimaatakkoord hebben een grote invloed op de fysieke leefomgeving en vragen om afwegingen en vergaande keuzes in de inrichting van onze fysieke leefomgeving. De maatregelen om de negatieve gevolgen van de klimaatverandering op te kunnen vangen en de energietransitie te realiseren, moeten worden ingepast, terwijl er ook grote druk op de ruimte is vanuit andere opgaven en belangen. Daarom is het belangrijk dat de mogelijkheden voor energiebesparing worden benut.

Beleidskeuze 1.1

Nederland is in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust. Bij (her)ontwikkelingen wordt voorkomen dat het risico op schade en slachtoffers door overstromingen of extreem weer toeneemt, voor zover dat redelijkerwijs haalbaar is. We behouden en reserveren voldoende ruimte voor toekomstige waterveiligheidsmaatregelen.

Beleidskeuze 1.2

Om de klimaatdoelstellingen voor 2050 te behalen kiezen wij ervoor het grootste gedeelte van de energieproductie te realiseren door middel van windparken op de Noordzee.

Beleidskeuze 1.3

We maken de energie-infrastructuur geschikt voor duurzame energiebronnen en reserveren daarvoor ruimte.

Beleidskeuze 1.4

We realiseren de opgave van duurzame energie met oog voor de kwaliteit van de omgeving en combineren deze zo veel mogelijk met andere functies.

2. *Duurzaam economisch groeipotentieel.*

Vanuit onze sterke internationale concurrentiepositie moeten we werk maken van een nieuw (duurzaam en circulair) sociaaleconomisch verdienmodel en blijven zorgen voor een excellent vestigingsklimaat met een aantrekkelijke, veilige en gezonde leefomgeving en voldoende fysieke ruimte voor bedrijvigheid.

Beleidskeuze 2.1

De Nederlandse economie verandert van karakter en is in 2050 geheel circulair en de broeikasgasemissies zijn dan met 95 procent gereduceerd, met 55 procent reductie als beoogd tussendoel in 2030. Het Rijk investeert, faciliteert met kennis en onderzoek en stelt eisen aan het benutten van circulaire grondstoffen en zet in op reductie van het grondstoffengebruik van 50 procent in 2030.

Beleidskeuze 2.2

We zetten in op het gebruik van duurzame energiebronnen en op verandering van productieprocessen.

Beleidskeuze 2.3

Ingezet wordt op optimale (inter)nationale bereikbaarheid van steden en de economische kerngebieden.

Beleidskeuze 2.4

Overheden investeren in een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving in steden en regio's en bevorderen een onderscheidend en aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Beleidskeuze 2.5

Institutionele, technisch-operationele belemmeringen en knelpunten in regelgeving die goede grensoverschrijdende verbindingen belemmeren, moeten worden opgelost.

Beleidskeuze 2.6

In samenwerking met de andere overheden, de netbeheerders en het bedrijfsleven zet het Rijk ten behoeve van de digitalisering van de economie in op de uitrol van nieuwe netwerken en selectieve groei van datacenters.

Beleidskeuze 2.7

Locaties van nieuwe kantoren, bedrijventerreinen en (groot)winkelbedrijven moeten passen bij het verkeers- en vervoersnetwerk, goed afgestemd zijn op de vraag van bedrijven én de economische vitaliteit en de kwaliteit en aantrekkelijkheid van stad en land versterken.

Beleidskeuze 2.8

Nieuwe vestiging van toeristische attracties vindt bij voorkeur plaats buiten de huidige toplocaties en in de nabijheid van OV of bestaande aansluitingen op het hoofdwegennet.

3. *Sterke en gezonde steden en regio's.*

Het voorzien in een aantrekkelijke omgeving om in te wonen, werken en ontspannen vraagt om keuzes vanuit een brede afweging: samenhang met bereikbaarheid, gezondheid en veiligheid, klimaatadaptatie, versterking en instandhouding van culturele waarden en verduurzaming van de gebouwde omgeving. Zeker omdat het niet alleen gaat om de beschikbaarheid van voldoende woningen van hoge kwaliteit, maar vooral ook omdat we een aantrekkelijke woonomgeving willen realiseren. Gestreefd wordt naar steden en regio's als gezonde habitat, waarin zoveel als nodig en mogelijk functies worden gecombineerd.

Beleidskeuze 3.1

We versterken het Stedelijk Netwerk Nederland door de ontwikkeling van de stedelijke regio's te ondersteunen en te zorgen voor goede onderlinge en externe verbindingen. Het Stedelijk Netwerk Nederland breidt uit, waarbij de richting van de verstedelijking wordt gekoppeld aan die van de ontwikkeling van de (OV-)infrastructuur.

Beleidskeuze 3.2

Steden ontwikkelen zich duurzaam door een samenhangende aanpak van wonen, werken, mobiliteit, gezondheid, veiligheid en leefomgevingskwaliteit.

Beleidskeuze 3.3

Verstedelijking vindt geconcentreerd plaats in de regio, toe te voegen nieuwe woon- en werklocaties worden zorgvuldig en op ruimte- en mobiliteitsefficiënte wijze ingepast. Het woningaanbod in de regio's sluit daarbij aan bij de vraag naar aantallen en typen woningen, woonmilieus en prijsklasse.

Beleidskeuze 3.4

Voor de bestaande bebouwing zetten we in op een integratie van stedelijke ontwikkeling en beheer om te komen tot een efficiënte aanpak van de vele opgaven daar.

Beleidskeuze 3.5

We richten de leefomgeving zo in dat deze een actieve, gezonde leefstijl en maatschappelijke participatie bevordert en we verbeteren de luchtkwaliteit, zodat in 2030 wordt voldaan aan de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Beleidskeuze 3.6

We versterken het aanbod en de kwaliteit van het groen in de stad en verbeteren de aansluiting op het groene gebied buiten de stad in een samenhangende aanpak van de stedelijke groenstructuur. Een natuurinclusieve ontwikkeling van de stedelijke regio's en natuurinclusief bouwen zijn het uitgangspunt.

Beleidskeuze 3.7

Steden en regio's worden klimaatbestendig ingericht.

Beleidskeuze 3.8

Het mobiliteitssysteem in, rondom en tussen de steden levert een goede bereikbaarheid. We benutten de bestaande netwerken optimaal en zorgen dat modaliteiten onderling zijn verknoopt en worden benut op hun specifieke kwaliteiten.

Beleidskeuze 3.9

Voor gebieden buiten het Stedelijk Netwerk Nederland, die liggen aan de grens van het land en/of waar vraagstukken rond bevolkingsdaling spelen, ontwikkelen de overheden gezamenlijk een integrale gebiedsgerichte ontwikkelstrategie.

4. *Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijke gebied.*

Natuurlijke systemen en landschap staan in bepaalde regio's onder druk. Tegelijkertijd zijn er veel opgaven in het landelijk gebied zoals transitie van de landbouw, de energietransitie, klimaatadaptatie, natuurherstel, bodemdaling en verdergaande verstedelijking. Een toekomstbestendige ontwikkeling vraagt een verantwoorde herinrichting van het landelijk gebied en een verbetering van de milieukwaliteit.

Beleidskeuze 4.1

In het landelijk gebied verbeteren we de balans tussen het landgebruik en de kwaliteit van landschap, bodem, water en lucht.

Beleidskeuze 4.2

De biodiversiteit wordt beschermd en versterkt en het natuurlijk kapitaal duurzaam benut.

Beleidskeuze 4.3

Er wordt een duurzaam en vitaal landbouw- en voedselsysteem mogelijk gemaakt, gebaseerd op kringlopen en natuurinclusiviteit.

Beleidskeuze 4.4

Unieke landschappelijke kwaliteiten worden versterkt en beschermd. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied voegen landschapskwaliteit toe. Omgevingsbeleid wordt landschapsinclusief.

drie afwegingsprincipes

Om de beleidskeuzes weloverwogen te maken, hanteert de NOVI drie afwegingsprincipes, die helpen bij het afwegen en prioriteren van de verschillende belangen en opgaven:

1. Combinaties van functies gaan voor enkelvoudige functies.
Met de NOVI zoeken we naar maximale combinatiemogelijkheden tussen functies, gericht op een efficiënt en zorgvuldig gebruik van onze ruimte. Tegelijkertijd willen we de kwaliteit van de leefomgeving en de identiteit van Nederland versterken. Dit vraagt om meer inventiviteit en creativiteit, zowel in de boven- en ondergrond als op en onder water en in het luchtruim. Het gaat om combineren, intensiveren en transformeren.
5. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal.
Wat de optimale balans is tussen bescherming en ontwikkeling, tussen concurrentiekracht en leefbaarheid, verschilt van gebied tot gebied. Sommige opgaven en belangen wegen in het ene gebied zwaarder dan in het andere. De waardering van het bestaande en de invloed van mogelijke veranderingen kunnen van plek tot plek anders worden ervaren. Bij de inpassing van nieuwe functies moet rekening gehouden worden met de kwaliteit van bodem, water, lucht, cultureel erfgoed en natuur. De aanwezige en door bewoners en gebruikers beleefde kwaliteiten en

ontwikkelingsmogelijkheden zijn overal anders. Dit moet doorwerken in de aanpak van opgaven in ieder specifiek gebied.

6. Afwentelen wordt voorkomen.

Het is van belang dat onze leefomgeving zoveel mogelijk voorziet in mogelijkheden en behoeften

van de huidige generatie inwoners, zonder dat dit ten koste gaat van die van toekomstige generaties. Afwentelen naar tijd moeten we daarom voorkomen. Hetzelfde geldt voor afwentelen naar plaats. Bij ingrepen in het ene gebied moeten negatieve effecten op andere gebieden en wie daar leven en werken zoveel als mogelijk worden voorkomen. Cumulatie van problemen in wijken en gebieden wordt voorkomen, evenals afwenteling op bodem en water, bijvoorbeeld door het hanteren van de lagenbenadering.

Koersdocument Gooi- en Vechtstreek (2021)

Inleiding

Inwoners van Gooi en Vechtstreek identificeren zich sterk met de regio en bewegen zich voor werk, voorzieningen en ontspanning door het gebied. De vraagstukken die spelen in deze leefomgeving stoppen niet bij gemeente- of provinciale grenzen. Daarom zijn de gemeenten in 2018 een samenwerking gestart. In een intensief proces hebben Regio Gooi en Vechtstreek en de gemeenten Blaricum, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren samen onderzocht, geanalyseerd, regionale opgaven benoemd en een koers uitgezet. Medeoverheden, maatschappelijke organisaties en diverse experts hebben op diverse momenten meege gedacht, geadviseerd en gereageerd.

Hoofddambitie en drie ontwikkellijnen

De kwaliteit van de leefomgeving in de regio is hoog en onderscheidend. Dat vormt onze belangrijkste ambitie: kwaliteiten behouden, versterken en ontwikkelen. Het koersdocument start met dit gezamenlijk vertrekpunt. Aan de hand van drie samenhangende ontwikkellijnen wordt geschetst hoe deze ambities kunnen worden ingevuld. Het gaat om de volgende ontwikkellijnen:

De ontwikkellijjn Sterk netwerk van steden en dorpen gaat over de thema's die met verstedelijking te maken hebben (wonen, werken, mobiliteit).

In de ontwikkellijjn Robuust en vitaal landelijk gebied ligt de focus op thema's in het buitengebied (landschap/cultuurhistorie, biodiversiteit, veenoxidatie).

De ontwikkellijjn Blauwe draad door het gebied raakt zowel het stedelijk als het landelijk gebied (klimaatverandering/energietransitie en water).

Ontwikkelpincipes

Iedere ontwikkellijjn geeft per thema de opgaven en doelstellingen die bijdragen aan de hoofddambitie. Vervolgens worden oplossingsrichtingen beschreven aan de hand van ontwikkelprincipes. Ontwikkelpincipes zijn te lezen als strategische adviezen over de richting waarin oplossingen zitten van één of meer doelstellingen. In een ontwikkellijjn wordt zo het 'wat en waarom de regio iets wil' (ambitie en doelstellingen) vertaald naar hoe dat zou kunnen (ontwikkelpincipes).

Ontwikkelpincipes Sterk netwerk van steden en dorpen

De kern van de verstedelijking ligt bij goed bereikbare, binnenstedelijke locaties bij OV-knooppunten langs het spoor (Gooicorridor) en aanvullend langs de HOV lijnen.

De sociale woningvoorraad en het middensegment huur groeit verhoudingsgewijs mee met de voorraadontwikkeling. Er wordt rekening gehouden met verschillende doelgroepen. De werkgelegenheid, zeker voor praktijkgeschoolden, groeit mee met de beroepsbevolking.

Werklocaties worden behouden en toegevoegd door wonen en werken meer te combineren en bedrijventerreinen te intensiveren of toe te voegen.

Het economisch profiel van de regio wordt versterkt.

De groei van mobiliteit wordt vooral opgevangen met openbaar vervoer, fiets en lopen.

Doorstroming op het hoofdwegennet blijven bevorderen.

Er wordt rekening gehouden met de ontwikkelingen in het goederenvervoer.

Gezondheid en veiligheid is integraal onderdeel van ruimtelijke afwegingen.

Verstedelijking sluit aan bij de cultuurhistorische en stedenbouwkundige kwaliteiten van de kernen.

Ontwikkelingen zijn zoveel als mogelijk natuurinclusief.

Concentratie van wonen, werken en voorzieningen in de grote kernen geeft ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid om kleine kernen vitaal te houden.

Ontwikkelprincipes Robuust en vitaal landelijk gebied

De landschappelijke kwaliteiten worden behouden, waar nodig hersteld en versterkt.

In waardevol landschap of natuur wordt verstedelijking zoveel mogelijk voorkomen.

Bij een hoogwaardig stedelijk gebied hoort een hoogwaardig landschap.

Natuurgebieden en biodiversiteit worden versterkt.

Samenhangende, gebiedsgerichte oplossingen voor het veen(weide)gebied.

Perspectief voor agrarische sector.

Ontwikkelprincipes Blauwe draad door het gebied

De toekomstige energiemix past bij de unieke regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen van het gebied.

Het streven om klimaatneutraal te worden vraagt om inzet om uitstoot van broeikasgassen te verminderen.

Ontwikkelingen dragen bij aan een robuuster watersysteem.

Ontwikkelingen zijn zoveel als mogelijk klimaatbestendig.

Regionale Energie Strategie (2021)

Inleiding

De energietransitie zorgt voor grote uitdagingen in Nederland. Als we de jeugd een duurzame toekomst willen geven, dan kunnen we niet wachten en moeten we nu echt aan de slag. Dat begint bij onszelf en onze omgeving. Die gaat de komende jaren veranderen, dat is niet altijd makkelijk maar verandering biedt ook kansen.

In 2019 zijn landelijk heldere afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord. De belangrijkste afspraak is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te laten afnemen ten opzichte van 1990. In de 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn. Dit is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5 graden Celsius.

Inventarisatie

Op basis van deze nationale afspraken zijn voor Noord-Holland Zuid de consequenties en mogelijkheden in beeld gebracht. De RES 1.0 bevat die voorstellen. Het is de uitkomst van een intensief meerjarig samenwerkingstraject tussen gemeenten, waterschappen, provincie en netbeheerders. Op basis hiervan doet de RES-regio een ambitieus bod om in 2030 2,7 TWh hernieuwbare energie op te wekken. Op dit moment wordt al 0,7 TWh opgewekt.

Bovenop deze ambitie is nog meer mogelijk: de 'theoretische potentie' in Noord-Holland Zuid is in totaal 3,0 TWh. Dit biedt ruimte om in de verdere uitwerking van de plannen op zoek te gaan naar de best passende oplossingen. Daarbij wordt gekeken naar draagvlak, ruimtelijke inpassing en een efficiënte inzet van de energie-infrastructuur.

Zoekgebieden

In het RES-proces in Noord-Holland Zuid zijn 32 zoekgebieden aangemerkt voor de opwek van zonne- en windenergie. In de RES 1.0 staan verschillende soorten zoekgebieden met elk hun eigen kansen en uitdagingen. Algemene zoekgebieden voor zonne-energie zijn grote daken, parkeerplaatsen en geluidsschermen. Daarnaast zijn er plaatsgebonden zoekgebieden voor zonne- of windenergie, zoals grond langs wegen of kanalen en grond op of rond bedrijventerreinen. Deze plaatsgebonden zoekgebieden staan op de kaarten van de deelregio's in de RES. Daarbij is aangegeven of het gaat om een zoekgebied voor zonnepanelen (geel) of windturbines (blauw) of een combinatie van beide (groen). De zoekgebieden zijn nu nog ruim genomen. In het vervolgproces gaan we samen met de omgeving en belanghebbenden bepalen wat de meest geschikte plek is voor de zonnepanelen of windturbines.

Wat betekent dit voor de Gooi en Vechtstreek en Hilversum

De theoretische potentie voor de opwekking van duurzame energie in de zoekgebieden in Gooi en Vechtstreek is 229 GWh (0,23 TWh). Deze potentie bestaat uit de huidige opwek (30 GWh) en de opwek uit zoekgebieden (199 GWh).

Voor Gooi en Vechtstreek zet de RES in op een combinatie van opwekken van zonne-energie en energiebesparing. Kansen voor het opwekken van zonne-energie worden vooral gezien op grote daken (178,5 GWh), boven parkeerplaatsen (13,8 GWh), op geluidschermen (3,7 GWh) en in zonneweides (3 GWh). Er worden geen kansen gezien voor het opwekken van windenergie. De randen van vliegveld Hilversum zijn in beeld voor het opwekken van zonne-energie op land. Ook Crailo is als bijzonder zoekgebied aangewezen.

Energiebesparing

In Gooi en Vechtstreek is de gebouwde omgeving verantwoordelijk voor 58 procent van de CO₂-uitstoot in de regio. Het energiebesparingspotentieel in de regio bedraagt 43 procent ten opzichte van de uitstoot in 2016. Om deze reden ligt de nadruk van de energietransitie in de regio op energiebesparing. Vanuit de gedachte 'wat je bespaart, hoef je ook niet op te wekken',

is dit de meest effectieve manier om de CO₂-uitstoot te verminderen. De regio richt zich daarbij op alle inwoners, bedrijven en instellingen. Uitgangspunt is dat iedere partij verantwoordelijkheid neemt om een concrete bijdrage te leveren aan de landelijke opgave uit het Klimaatakkoord: een reductie van de uitstoot van CO₂ met 49 procent in 2030 ten opzichte van 1990.

Gooi en Vechtstreek heeft weinig vrije ruimte; het landschap om de kernen is grotendeels cultuur- of natuurlandschap en de kernen hebben veelal een beschermde status. Dit zorgt ervoor dat er weinig plekken zijn waar grootschalige opwekking van duurzame energie, zoals zonneweides en windturbines, inpasbaar is. Uitgangspunt voor de energietransitie is dat de toekomstige energiemix passend dient te zijn bij de unieke regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen van het gebied. Dit betreft zowel de hernieuwbare energie in de ondergrond, als op de bovengrond en in de bebouwde omgeving. Hiermee rekening houdend staat de ambitie om een klimaatneutrale regio in 2050 te zijn. Daarnaast zoekt de regio naar andere mogelijkheden om bij te dragen aan de energietransitie. Zo zet Gooi en Vechtstreek extra in op energiebesparing en vermindering van CO₂-uitstoot door extra inzet op de verduurzaming van bebouwing en de aanpak van bodemdaling in het veenweidegebied.

Provinciale Omgevingsvisie Noord-Holland 2050 (2018)

Hoofdambitie

Noord-Holland heeft een relatief hoog welvaarts- en welzijnsniveau. Om deze ook voor de toekomst vast te kunnen houden, richt Noord-Holland zich op een goede balans tussen economische groei en leefbaarheid. Zodanig dat bij veranderingen in het gebruik van de fysieke leefomgeving de doelen voor een gezonde en veilige leefomgeving overeind blijven.

Sturingsfilosofie

De provincie gaat uit van het principe 'lokaal wat kan, regionaal wat moet', gelet op de diversiteit aan regio's, om ruimte te bieden aan maatwerk en om vorm te kunnen geven aan een wendbare samenleving. Hierbij staat de opgave centraal. Dat bepaalt de wijze van sturing en samenwerking.

Ambities

In de POVI zijn acht ambities beschreven, voor de leefomgeving, het gebruik van de leefomgeving en de energietransitie.

Leefomgeving

We staan voor een gezonde en veilige basiskwaliteit van de leefomgeving, maar sluiten een verhoging van deze ambitie in de toekomst niet uit.

Klimaatverandering

Onze ambitie is een klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland. We zetten ons in om gebiedsgericht en in gezamenlijkheid met de partners die daar mede voor verantwoordelijk zijn de bodemdaling in veenweidegebieden af te remmen, te stoppen en zo mogelijk te herstellen.

Gezondheid en veiligheid

Onze ambitie is het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. In elk geval voldoen we aan de wettelijke normen, en waar mogelijk zoeken we ruimte voor verbetering. We spannen ons in om samen met onze partners zo spoedig mogelijk aan de KRW-normen voor water en aan de WHO-normen voor luchtkwaliteit te voldoen, doch uiterlijk in 2027 wat betreft de KRW-normen en 2050 wat betreft de WHO-normen.

Biodiversiteit en natuur

Onze ambitie is om de biodiversiteit in Noord-Holland te vergroten, ook omdat daarmee andere ambities/doelen kunnen worden bereikt. Zoals een gezonde leefomgeving, economisch duurzame landbouw, bodem- en waterkwaliteit, aantrekkelijke verstedelijking en klimaatadaptatie.

Gebruik van de leefomgeving

We willen ruimtelijk ontwikkelingen faciliteren, onder voorwaarde van behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit.

Economische transitie

Onze ambitie is een duurzame economie, met innovatie als belangrijke motor. We bieden daarom ruimte aan de ontwikkeling van circulaire economie, duurzame landbouw, energietransitie en experimenten.

Wonen en Werken

Onze ambitie is dat vraag en aanbod van woon- en werklocaties (kwantitatief en kwalitatief) beter met elkaar in overeenstemming zijn. De woningbouw wordt vooral in en aansluitend op de bestaande verstedelijkte gebieden gepland, in overeenstemming met de kwalitatieve behoeftes en trends. Duurzaamheid van de totale voorraad is uitgangspunt.

Mobiliteit

Onze ambitie is dat de inwoners en bedrijven van Noord- Holland zichzelf of producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden. We sturen op een optimale afstemming tussen ruimtelijke ontwikkelingen en infrastructuur. We streven naar een vorm van basisbereikbaarheid voor kleine kernen.

Landschap

Onze ambitie is het benoemen, behouden en versterken van de unieke kwaliteiten van de diverse landschappen en de cultuurhistorie.

Energietransitie

Onze ambitie is dat Noord-Holland als samenleving in 2050 volledig klimaatneutraal en gebaseerd is op (een maximale inzet op opwekking van) hernieuwbare energie. Daarom bieden we de ruimte aan de noodzakelijke energietransitie en daarvoor benodigde infrastructuur. Rekening houdend met de ambities voor verstedelijking en landschap. We monitoren de ontwikkeling van de energievraag, het aandeel duurzame energie en de hoogte van de CO₂-uitstoot.

Hoofdkeuzes

In aanvulling op de acht ambities worden 21 hoofdkeuzes beschreven:

Ontwikkelingen en beheer zijn passend bij de waarden, de karakteristiek en het draagvermogen van het landschap.

Nieuwe ontwikkelingen zijn zo veel mogelijk natuurinclusief.

Nieuwe ruimtelijk-economische ontwikkelingen worden zo veel mogelijk ruimtelijk geclusterd op locaties nabij OV-, weg-, energie- en data-knooppunten.

Bij nieuwe ontwikkelingen worden de effecten op de ondergrond meegewogen.

Bij nieuwe ontwikkelingen in de kustzone wordt aangesloten bij de verscheidenheid en karakteristieken van de kustlandschappen en aanliggende grote wateren.

Bij nieuwe ontwikkelingen in de wateren (Noordzee, Waddenzee, IJsselmeer, Markermeer, IJmeer en Gooimeer) wordt aangesloten op de karakteristieken van de kustlijnen.

Ecologische verbindingen worden behouden en aangevuld, met oog op robuuster maken van het ecologisch systeem in de kustgebieden, inclusief de grote wateren.

Wonen en werken worden zoveel mogelijk binnenstedelijk gerealiseerd en geconcentreerd.

Om de groei van het verkeer in de metropool in goede banen te leiden moet worden geïnvesteerd in alle verkeersnetwerken, het regionaal OV en fietsnetwerk en auto, waarbij de grotere behoefte aan ruimte voor regionaal verkeer boven interregionaal en doorgaand verkeer wordt gefaciliteerd.

Versterken van het landschap als onderdeel van het metropolitane systeem.

Bedrijvigheid in de metropool kan zich blijven ontwikkelen binnen de beschikbare milieuruimte, waarbij op een beperkt aantal plekken nieuwe woningbouw te maken kan krijgen met een grotere mate van geluidhinder, binnen de wettelijke grenzen.

Nieuwe ontwikkelingen van woningbouw en voorzieningen worden geconcentreerd in kernen, passend bij de rol van de kernen in het regionale netwerk, en voegen zich naar de vraag op basis van de meest actuele cijfers.

Om de bereikbaarheid van het noordelijk deel van de provincie te verbeteren, worden functies of bestemmingen zoveel mogelijk gebundeld nabij OV-, weg-, energie-, agri- en data-knooppunten, aangevuld met de ontwikkeling van vraaggestuurde vervoersconcepten.

De regionale optimale energiemix voor opwekking van hernieuwbare energie in de ondergrond, op de bovengrond en in de bebouwde omgeving past bij de regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en de economische kansen.

Vraag en aanbod van hernieuwbare energie worden zodanig gebundeld dat sprake is van efficiënte benutting van bestaande en nieuwe energie-infrastructuur en van restwarmte.

Ruimte wordt gereserveerd voor directe aanwending, opslag en doorvoer van door wind op zee opgewekte energie.

Op strategische locaties wordt ruimte gereserveerd voor opslag en verwerking van reststromen.

De agrifoodsector wordt gefaciliteerd bij de duurzame en economische ontwikkeling.

Natuurlijke processen zijn richtinggevend voor inrichting en beheer van nieuwe en bestaande natuurgebieden.

Om een robuust ecosysteem te realiseren worden verbindingen tussen natuurgebieden verbeterd en functies slim gepositioneerd.

Het landgebruik en de waterpeilen worden in balans gebracht met de draagkracht van het veenweidegebied.

Economisch perspectief 2040 (2021)

Aanleiding en doel

De gemeente Hilversum streeft naar een toekomst waarin Hilversum een sociaal inclusieve stad blijft, waar inwoners prettig wonen, werken en verblijven. De Omgevingsvisie Hilversum moet daar ook aan bijdragen. Economie is een belangrijke bouwsteen voor de ontwikkeling van de Omgevingsvisie. Dat vraagt om een beeld van de economische opgaven waarmee Hilversum te maken krijgt en welk antwoord daarop nodig is, om in 2040 een vitale economie te hebben in Hilversum.

Na de economische crisis werkt Hilversum reeds aan herstel

De afgelopen tien jaar is er een netto krimp van de Hilversumse economie (uitgedrukt in werkgelegenheid) geweest van twee procent. Dit terwijl de meeste gemeenten in Nederland cijfers in de plus hebben genoteerd: de gemiddelde Nederlandse groei kwam uit op +7,1 procent. Met name buiten de bedrijventerreinen en kantoorlocaties is een kwart van de Hilversumse werkgelegenheid verdwenen.

Het tij keren is dan ook een belangrijke opgave en de gemeente Hilversum is hier de laatste jaren hard mee bezig. De Agenda Economie en Media is hier belangrijk bewijs van en ook in de praktijk zijn de komst van Talpa, MediaMonks en het nieuwe Tergooi ziekenhuis duidelijke signalen. Crailo wordt ontwikkeld en van grote waarde zijn ook de ontwikkelingen in het stationsgebied en het Arenapark. De juiste weg is dus ingezet en dat is ook in de economische cijfers te zien.

Vestigingsklimaat is de grote boosdoener, met name door structureel ruimtetekort

Hoewel Hilversum een goed portfolio heeft met sterke sectoren als Media & ICT, wordt de economische vitaliteit in Hilversum hard geremd door een slecht vestigingsklimaat. Dat slechte vestigingsklimaat heeft verschillende oorzaken. De matige bereikbaarheid van Hilversum is één van de oorzaken. De allerbelangrijkste is echter het structurele tekort aan ruimte voor bedrijvigheid. Daardoor kunnen nieuwe ondernemingen lang niet altijd landen in Hilversum en hebben bestaande bedrijven geen ruimte om uit te breiden. Het gevolg is dat er relatief weinig snelgroeiende bedrijven zijn in de gemeente én dat veel bedrijven de gemeente verlaten. Hilversum is hierdoor naar schatting zo'n 4.600 tot 9.700 nieuwe banen misgelopen in de afgelopen tien jaar.

Economie is belangrijk voor Hilversum

Het wordt vaak over het hoofd gezien dat Hilversum haar goede leefklimaat niet alleen te danken heeft aan de groene omgeving. Economische vitaliteit is ook een zeer belangrijke drijvende kracht achter een goed leefklimaat. De economie biedt werkgelegenheid en

daarmee bestaanszekerheid. De economie zorgt voor verenigingsleven, belevingswaarde en ontmoetingsplekken.

Wanneer er voor de economie niet voldoende plaats is in Hilversum, leidt dit niet alleen tot verdere daling van werkgelegenheid, maar ook tot bevolkingsdaling. Ten eerste omdat de natuurlijke aanwas al laag is en ten tweede omdat de verhuizingen van buitenaf fors zullen afnemen. Immers: door afnemende baankansen in Hilversum neemt de aantrekkelijkheid om er te wonen af en zullen daardoor ook minder mensen voor Hilversum kiezen als nieuwe woonplek. Een gezonde economie vraagt om dynamiek, oftewel ruimte voor verplaatsing en groei. Stilstand is achteruitgang: het leidt tot een negatieve spiraal. Niets doen is dus geen optie.

Wat is een gezonde economische ontwikkeling voor Hilversum?

Van een gezonde economische ontwikkeling is in Hilversum sprake, wanneer het vestigingsklimaat geen destructieve werking meer heeft op de economie. Als Hilversum de afgelopen tien jaar een sterk vestigingsklimaat had gehad, dan zou de gemiddelde economische groei per jaar zijn uitgekomen op 1,2 procent. Voor de toekomst ziet Ecorys een gemiddelde jaarlijkse groei van 1 procent als haalbaar. Dit uiteraard op voorwaarde dat het vestigingsklimaat wordt verbeterd.

Ruimte maken voor economische vitaliteit

De sleutel zit aan de fysieke kant, door voldoende ruimte te maken voor de economie in Hilversum. Wanneer uit wordt gegaan van gezonde economische ontwikkeling in Hilversum, vraagt dit om meer ruimte voor bedrijvigheid: het gaat om ruim 38 hectare op bedrijventerreinen en ruim 130.000 m² op overige locaties in Hilversum.

Het huidige aanbod van enkele tienduizenden vierkante meters werkruimte voldoet duidelijk niet om Hilversum een aangename woon- en werkgemeente te laten zijn. Bovendien: leegstaande panden zijn geen voldoende oplossing voor het ruimtevraagstuk. Leegstaande panden worden snel weer opgevuld indien ze courant zijn, of blijven leeg indien ze niet courant zijn.

De noodzaak van meer ruimte voor bedrijvigheid blijft bestaan, ook wanneer door andere ruimtelijke ontwikkelkeuzes een lagere jaarlijkse groei wordt behaald. Ter illustratie: bij 0,5 procent groei per jaar – en dan is er nog sprake van een negatief presterend vestigingsklimaat – bedraagt de extra ruimtevrage 18,2 hectare op bedrijventerreinen en bijna 63.000 m² op overige locaties. Het is wel zo dat een deel van de nodige vierkante meters op overige locaties in de stad, inclusief woonhuizen, kan worden gevonden.

Voorziene programma kantoorlocaties voldoet, overige locaties vormen aandachtspunt

Gekeken naar de drie onderscheiden type locaties (formele bedrijventerreinen en kantoorlocaties en informele werklocaties) kunnen we concluderen dat het voorziene programma op de formele kantorenlocaties goed voldoet voor de verwachte ruimtebehoefte en ook kan bijdragen aan de regionale ruimtevrage naar kantoorlocaties. Voor de bedrijventerreinen en de informele werklocaties ligt er een ruimtebehoefte waar Hilversum nu nog niet in voorziet. Hier ligt nog een aanvullende opgave.

Efficiënter ruimtegebruik nodig

De eerste stap is het vrijmaken van schuifruimte ter grootte van 1 à 2 keer Hunkemöller – om de eerste bedrijfsverplaatsingen mogelijk te maken waarmee de ‘puzzel’ verder gelegd kan worden. Daarmee is er de eerste paar jaren ademruimte, maar er moet gelijk gewerkt gaan worden aan de acties om de overige ruimte te creëren. Een proces van de lange adem. Hiertoe behoren:

- Heroverwegen van transformatielocaties.
- Toevoegen van nieuwe werklocaties.
- Herstructureren/intensiveren op bestaande werklocaties.
- Herstructureren/mengen op bestaande woonlocaties.
- Schuifruimte creëren op bestaande werklocaties.

De ontwikkelingen met betrekking tot Arenapark en het stationsgebied, waar extra vierkante meters bij komen, bieden ruimte. Daar landt een deel van de uitbreidingsvraag vanuit bedrijven die zelf het liefst op een bedrijventerrein zouden zitten. Maar hiermee kan niet alles opgelost worden. De meeste winst kan komen door een nieuwe werklocatie zoals het Circusterrein, Crailo en (de oostkant van) het vliegveld. Wanneer dit niet mogelijk blijkt, worden verdichting en functiemenging op zowel formele werklocaties als in de woonwijken en overige informele werklocaties een noodzakelijke oplossing. Daarbij horen ook hogere bouwhoogtes – die met toepassing van slimme stedenbouwkundige principes geen afbreuk doen aan de visuele kwaliteit.

Maatwerk en commitment nodig

De benodigde ruimte is theoretisch haalbaar, maar het vraagt om maatwerk en een actieve houding en wilskracht om ruimte vrij te maken. De noodzakelijke maatregelen voor efficiënter ruimtegebruik vragen om maatwerk in de vorm van een gebiedsgerichte aanpak, die op de locaties langs OV- knooppunten (o.a. Media Park, Arenapark, 1221, stationsgebied) anders moet zijn dan op de bedrijventerreinen. Ook de woonwijken vragen om een aparte aanpak. Het Economisch Perspectief biedt van deze verschillende milieus een verdere

uitwerking. Maar de essentie is: maak gebiedsagenda's in het kader van de Omgevingsvisie en ontwikkel ook bestuurlijke instrumenten om bij te dragen aan het vestigingsklimaat.

Economische ontwikkelprincipes

Er zijn verschillende overkoepelende ontwikkelprincipes die nodig zijn voor een economisch vitaal Hilversum in 2040. Het gaat om de volgende ontwikkelprincipes:

1. Maak gebiedsagenda's zodat er maatwerkoplossingen mogelijk zijn.
2. Ontwikkel door in de Media, ICT en zorg.
3. Stimuleer kennisintensiteit.
4. Vergroot het aanbod van werkplekken op formele en informele werklocaties en compenseer bij transformatie.
5. Functiemenging en verdichting op informele werklocaties. Verdichting met een bouwhoogte boven de boomgrens moet daarbij mogelijk zijn.
6. Bied meer flexibiliteit voor ondernemers om een bedrijfsvestiging aan huis te hebben.
7. Ontwikkel Media Park door tot high tech campus, met werken, wonen en verblijfskwaliteit.
8. Creëer meer belevingswaarde, stadsbreed.
9. Werk aan een compacter centrum, waar leegstaande en/of vrijkomende ruimte herbestemd wordt voor werkplekken, ontmoetingsruimte en leisure.
10. Bouw met ruimtelijke kwaliteit hoog in het vaandel: bouw voort op het groene karakter van Hilversum.

Mobiliteitsvisie Hilversum 2040 (2021)

Inleiding

Tussen nu en 2040 gaat er van alles veranderen in de wereld om ons heen. Dat heeft gevolgen voor ons allemaal. In de Mobiliteitsvisie staat hoe we in 2040 ons verkeer, vervoer en bereikbaarheid willen regelen. We willen natuurlijk dat Hilversum een fijne, leefbare stad blijft voor iedereen. Daarom is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen achter die visie voor de toekomst staan. Voor deze Mobiliteitsvisie hebben we dan ook samengewerkt met inwoners, ondernemers en heel veel betrokken partijen. Natuurlijk zijn in deze visie ook andere voor Hilversum belangrijke onderwerpen meegenomen, zoals de overgang naar een andere energiebron, economie, wonen, groen, milieu en de Omgevingsvisie.

De huidige situatie

Hilversum is de stad van architect Dudok, omgeven door prachtige natuurgebieden. Natuurlijk willen we dat mooie groen koesteren. Maar we willen ook onze economie stimuleren en nieuwe huizen of wegen kunnen bouwen. Op dit moment heeft Hilversum drie treinstations. Ook ligt onze stad tussen twee snelwegen en een aantal drukke provinciale wegen. Hierdoor is het verkeer in en rond Hilversum vaak erg druk. Ook parkeren kan lastig zijn, voor auto's én voor fietsen. Verkeersdrukke en parkeernood dragen niet bij aan ons woonplezier.

Werkwijze

Tijdens het opstellen van de Mobiliteitsvisie zijn verschillende scenario's ontwikkeld. Inwoners, bedrijven en stakeholders hebben de kans gekregen hierop te reageren en voorkeuren uit te spreken. Dit heeft geleid tot een voorkeursscenario. Dit voorkeursscenario is de basis voor de Mobiliteitsvisie van Hilversum voor 2040.

Hilversum: de stad voor groene, duurzame en innovatieve mobiliteit
Duurzaamheid, groen en vernieuwing zijn de sleutelwoorden van het voorkeursscenario. Hierin blijft Hilversum een prettige stad om in te wonen, te leven, te werken en om te bezoeken. De omgeving is nog steeds aangenaam en groen. Het 'dorpse' karakter van Hilversum blijft behouden. Hierna leggen we uit hoe we de maatregelen voor ons zien.

Duurzaamheid

In de toekomst zal het drukker zijn in Hilversum. Dat betekent meer bewegingen van, naar en door de stad. Tegelijkertijd willen we de uitstoot van CO₂ en fijnstof verminderen. Daarom investeren we in verschillende (kleine) vervoersmiddelen, zoals elektrische auto's, scooters, fietsen, steps en stadsbusjes die rijden op bestelling. Deze vervoersmiddelen vullen elkaar aan en zijn geschikt voor deelvervoer.

De gemeente zal dit meer aanmoedigen en zorgen dat er voldoende mogelijkheden zijn om daadwerkelijk van deelvervoer gebruik te maken. Een andere maatregel om de uitstoot te verminderen, is het instellen van een emissievrije zone in de stad. Dit gebied is alleen toegankelijk voor schone (elektrische) vervoersmiddelen.

High tech

We maken gebruik van slimme technologische oplossingen, zoals intelligente verkeerslichten die communiceren met navigatiesystemen en smartphones, en daarop reageren. Ook komen er sensoren die de doorstroming van het verkeer verbeteren. Voor vrachtwagens wordt er gekeken of de gebruikte data en informatie op een andere manier kunnen worden verwerkt in het planningssysteem.

Autoluw centrum

In het centrum rijden straks minder auto's. Fietsers en voetgangers krijgen hierdoor meer ruimte. Aan de rand van de stad komen zogenoemde logistieke hubs waar inwoners hun pakketjes en bestelde boodschappen kunnen afhalen. Vrachtverkeer krijgt eigen hubs, zoals bijvoorbeeld op de Gijsbrecht. Vrachtwagens kunnen hier hun lading afleveren, waarna kleinere – en schonere – vervoersmiddelen de goederen naar de stad brengen. Ook komen er hubs waar bezoekers van buiten Hilversum kunnen parkeren. Vanaf deze centrale plek kunnen ze met kleine elektrische vervoersmiddelen de stad in gaan. De exacte gebieden die autoluw worden gemaakt, zullen nader worden bepaald. Er wordt nog onderzocht waar precies autoluwe zones in de binnenstad het meeste effect gaan hebben. Dit onderzoek én de participatie hierover loopt mee in het traject en de planning van de omgevingsvisie.

Nieuwe ontwikkelingen

In het voorkeursscenario houden we rekening met nieuwe ontwikkelingen waar we op moeten inspelen of waar we gebruik van kunnen maken. Voorbeelden hiervan zijn de verwachte bevolkingsgroei en een verandering in de samenstelling van huishoudens. Ook komen er steeds meer technologische oplossingen waar we in de toekomst voordeel van kunnen hebben.

Buitenring

Het is de bedoeling dat er in de toekomst minder vrachtverkeer over de buitenring en de Diependaalselaan rijdt. Door slim te werken met navigatiesystemen en planningssystemen, kunnen vrachtwagens gebruik maken van andere routes. Om hiertoe te komen, gaan we het gesprek met verantwoordelijke overheden en vervoerders aan.

Parkeerbeleid

In de nabije toekomst komen er steeds meer wijken en bedrijfsterreinen waar mensen een betaalbare woning of een pand kunnen kopen of huren, inclusief het gebruik van een auto en parkeerplaats. Zij delen deze auto's en parkeerplaatsen met andere wijkbewoners of mensen die op hetzelfde bedrijventerrein werken. Dat heeft gevolgen voor het parkeerbeleid.

De gemeente wil het gebruik van deelvervoer aanmoedigen. Zo kunnen bijvoorbeeld omwonenden ook gebruik maken van het deelvervoer in de wijken en op de bedrijfsterreinen. Deze flexibele manier van omgaan met vervoer zorgt er uiteindelijk voor dat minder mensen een eigen auto hebben. En omdat bovengenoemde parkeerplaatsen op eigen terrein liggen, verlicht dit de druk op de openbare ruimte. Die kunnen we daardoor goed voor andere doeleinden gebruiken.

Thuiswerken

Het aantal verkeersbewegingen daalt wanneer mensen meer vanuit huis werken. De gemeente wil thuiswerken aanmoedigen. Dat doen we door het goede voorbeeld te geven en werkgevers te vragen om meer mensen thuis te laten werken.

Onderzoek naar tunnel

Om de doorstroming van het verkeer in Hilversum te verbeteren, wil de gemeente onderzoeken of het mogelijk is om de Noordoost-tunnel aan te leggen. Hierdoor komt er minder verkeersdruk op de Johannes Geradtsweg en is het Media Park beter bereikbaar. Door te kiezen voor een tunnel, blijft de natuur op de heide behouden.

Voor én van Hilversum

Dit voorkeursscenario sluit goed aan op de Hilversumse situatie en de mobiliteitsontwikkelingen in de stad. Alle voorgestelde maatregelen zijn doorgerekend door deskundigen. Hierdoor weten we

dat ze technisch, ruimtelijk en financieel haalbaar zijn. In dit scenario hebben we veel gebruikgemaakt van de wensen en ideeën die in onze bijeenkomsten met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden naar voren zijn gekomen. Dat maakt dit plan tot een Mobiliteitsvisie voor én van Hilversum.

Vervolg

De Mobiliteitsvisie valt onder de paraplu van de Omgevingsvisie, waar de gemeente Hilversum ook aan werkt. Enkele ingrijpende maatregelen worden daarom opnieuw voorgelegd tijdens inspraaksessies over de Omgevingsvisie. Het gaat hier onder andere om

meer connected hubs en een mogelijke tunnel. Dit betekent niet dat alle genoemde maatregelen uit het plan blijven liggen. Na vaststelling door de gemeenteraad gaan we al aan de slag met een uitvoeringsplan voor enkele maatregelen, zoals het installeren van slimme verkeerslichten en sensoren.

Woonvisie 2030 (2021)

Inleiding

In de Woonvisie 2030 heeft de gemeente Hilversum de ambities op het vlak van het woonbeleid vastgelegd. Wonen is een sociaal grondrecht in Nederland. Dit betekent dat de overheid verantwoordelijk is voor voldoende en goede huisvesting van haar inwoners. De inzet van de overheid is daarbij gericht op drie aspecten: in de eerste plaats voldoende (beschikbare) woningen, in de tweede plaats betaalbare woningen en in de derde plaats kwalitatief goede woningen. Hoe we hier als gemeente Hilversum invulling aan geven, bepalen we in deze woonvisie.

Hilversum en de regio

De woningmarkt werkt in belangrijke mate (boven)regionaal. Veel mensen verhuizen over gemeentegrenzen heen. Gemeenten vullen elkaar aan door verschillende woonmilieus, van hoogstedelijk tot dorps. Hilversum is onderdeel van de regio Gooi en Vechtstreek, wat weer een deel is van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Binnen deze regio's wordt intensief samengewerkt aan de regionale woonopgaven. Dit heeft uitwerking gekregen in het Jaarprogramma Wonen 2020 met als speerpunten:

- Het realiseren en behouden van divers en betaalbaar woningaanbod en voldoende instroom- en doorstroomkansen voor diverse groepen, zowel in de nieuwbouw als in de bestaande voorraad. Met een evenwichtige spreiding binnen de MRA en behoud van leefbare, aantrekkelijke steden en kernen.
- Aanjagen woningproductie (15.000 woningen per jaar) en gebiedsontwikkeling korte termijn.
- Afstemming woningbouwopgave in samenhang met andere (ruimtelijke) opgaven, met focus op de Sleutelgebieden.

Als onderdeel van de MRA werkt de regio Gooi en Vechtstreek haar woonbeleid uit om invulling te geven aan de aangegeven speerpunten. Dat is vertaald in een regionaal woonakkoord.

In de Hilversumse woonvisie sluiten we aan bij de opgaven die in de MRA en regio Gooi en Vechtstreek genoemd worden en geven we nadere uitwerkingen aan de ambities.

De Hilversumse woningmarkt

Hilversum is binnen deze grotere regio een populaire woonstad: voor mensen die geboren en getogen zijn in Hilversum en voor vestigers van elders. Hierdoor is het niet voor iedereen even gemakkelijk om een huis te vinden in Hilversum. Door de coronapandemie zoeken naar

verwachting meer mensen naar ruime woningen met groen in de omgeving: kwaliteiten die Hilversum bij uitstek heeft. Dit kan voor nog meer druk op de woningmarkt zorgen. Nu is de bevolkingsopbouw van Hilversum nog redelijk evenwichtig en vergelijkbaar met het landelijke en provinciale gemiddelde. De huidige druk op de woningmarkt zorgt er echter voor dat met name middengroepen moeilijk hun plek vinden in de stad, waaronder veel jonge stellen.

De gemeente heeft enige mogelijkheden om op deze krappe woningmarkt de gewenste ontwikkelingen te sturen. De gemeente kan door gerichte inzet van instrumenten enigszins bijdragen aan een passende bewoning van delen van de woningvoorraad: al zijn mensen vrij om te kiezen waar ze willen wonen en aan wie zij hun huis verkopen. Sturingsmogelijkheden bij nieuwbouw zijn groter. Door nieuwbouw verandert het woningaanbod in Hilversum echter maar beperkt: een groot deel van de woningen staat immers al. Al met al betekent dit dat we als Hilversum de inzet van onze instrumenten goed moeten afwegen, zodat de gemeentelijke inzet effectief is: gericht op te bereiken doelen.

In de woonvisie worden vier thema's behandeld:

- Hilversumse woningmarkt onder druk.
- Ontbrekende schakels in de woningmarkt.
- Langer en weer zelfstandig thuis wonen van mensen met een zorgvraag.
- Duurzame en energiezuinige woningen.

Hilversumse woningmarkt onder druk

De woningmarkt in Hilversum staat onder een toenemende druk: van mensen uit Hilversum zelf, en van mensen van buiten Hilversum. Het is daardoor niet voor iedereen gemakkelijk mogelijk een huis te vinden in onze stad. We willen dat er voor iedereen, ongeacht inkomen of huishoudenssituatie, mogelijkheden zijn op de woningmarkt. De schaarste en regionale druk op de woningmarkt beschouwen we daarbij als een feit. We willen daarom actief sturen op benutting van woningen voor wie ze bedoeld zijn. Daarvoor zetten we onze mogelijkheden maximaal in door:

- Woningbouw: 3.000 extra woningen tot 2030.
- Samenwerking met ontwikkelende partijen.
- Goede benutting van de bestaande woningvoorraad.

Ontbrekende schakels in de woningvoorraad

We willen sturen op woningmarktsegmenten die ontbreken. Door ontbrekende segmenten kunnen niet alle mensen naar een passende woning verhuizen. Dit heeft als gevolg dat deze mensen in hun huidige woning blijven, die weer voor andere woningzoekenden uitkomst zou bieden. De doorstroming op de woningmarkt stukt hierdoor. We willen deze doorstroming op gang helpen. Beschikbaarheid van woningen voor lage en middeninkomens is daarbij een

prioriteit. Het bevorderen van doorstroming uit deze woningen moet primair bijdragen aan de beschikbaarheid van woningen. Dat vraagt strategische toevoegingen aan de woningvoorraad. Op deze manier draagt ons woonbeleid bij aan een evenwichtige woningmarkt met voor elke groep die in Hilversum wil wonen keuze uit passend woonaanbod, ongeacht leeftijd, zorgvraag, inkomen of vermogen. Dit vraagt dat mensen binnen hun omgeving kunnen doorstromen, en daarmee een meer gevarieerde wijkopbouw: we willen dat in principe elke doelgroep in elke wijk kan wonen. We zetten hiervoor in op:

- Een goede benutting van bestaande woningen door kansen voor doorstroming te vergroten.
- Aanvullend woningen toevoegen in segmenten die het meest onder druk staan: sociale huur, middenhuur en betaalbare koop.
- Ruimte bieden aan de behoefte van bijzondere groepen.

Langer en weer zelfstandig thuis wonen van mensen met een zorgvraag

Mensen met een zorgvraag wonen langer zelfstandig thuis. Dit betekent dat meer mensen met een zorgvraag in reguliere woningen wonen. De zorg is daarbij meer ingericht op (mantel)zorg aan huis. De gemeente Hilversum wil vanuit deze woonvisie in alle wijken huisvesting bieden aan mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag. Doel is een ongedeelde samenleving waar ruimte is voor mensen in een kwetsbare situatie. Hiertoe werkt de gemeente aan een drempelloze woningvoorraad en woonomgeving met in alle wijken toegankelijke woningen en ontmoetingsmogelijkheden. Variatie in wijken moet eraan bijdragen dat kwetsbare groepen niet 'geclusterd' bij elkaar wonen. Dit doen we als volgt:

- Voor ouderen bieden we meer levensloopgeschikte en geclusterde woonvormen, met aandacht voor zorg en ontmoeting in de omgeving.
- Voor andere zorgvragers willen we voldoende aanbod verspreid over de stad, zodat mensen prettig kunnen wonen en buurten ook mensen kunnen opvangen.

Duurzame en energiezuinige woningen

Er ligt een grote klimaatopgave. In het klimaatakkoord is afgesproken dat in 2050 de CO₂-uitstoot landelijk met 95% procent is teruggebracht ten opzichte van 1990. Dan zijn fossiele brandstoffen vrijwel uitgesloten. In 2030 moet de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 tot de helft gereduceerd zijn. Deze enorme opgave raakt direct de bestaande woningvoorraad.

Hoe Hilversum met deze opgave aan de gang gaat, wordt beschreven in de Transitievisie Warmte (TVW) die op dit moment wordt opgesteld en eind dit jaar wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. In de TVW wordt voor de gehele bebouwde omgeving bepaald hoe Hilversum overstapt op andere warmtebronnen dan aardgas. Het is van belang dat de gemeente hierop een zo helder en eenduidig mogelijk beleid voert, op basis waarvan

bewoners, ondernemers, projectontwikkelaars en woningcorporaties kunnen bouwen aan de toekomst.

Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs (2021)

Inleiding

Dit document geeft perspectief op de toekomst van alle scholen in de gemeente Hilversum en is opgesteld samen met de schoolbestuurders van het basis-, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs. Dit IHP biedt de gemeente en schoolbesturen een dynamisch beleidsperspectief, geborgd in een gedragen en transparant uit te voeren Meerjaren Huisvestingsplan. Dit plan geeft aan hoe om te gaan met investeringen in gebouwen voor onderwijs, zodat in de gemeente Hilversum een duurzame en gezonde onderwijsomgeving kan blijven bestaan.

Landelijke ontwikkelingen

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft in maart 2018 het advies gegeven de normbedragen per 1 januari 2019 met 40% te verhogen. Tevens doet de VNG samen met de koepelorganisaties PO-Raad en VO-Raad voorstellen over hoe om te gaan met renovatie. In dit advies wordt het uitgangspunt gehanteerd dat renovatie moet worden beschouwd als een volwaardig alternatief voor nieuwbouw.

Feiten en cijfers

In de 9 wijken van Hilversum is de totale onderwijscapaciteit aan schoolgebouwen momenteel 136.400 m² bvo. Er is 50.920 m² bvo aan onderwijscapaciteit beschikbaar voor basisonderwijs, 69.370 m² bvo voor het voortgezet onderwijs en 16.110 m² bvo voor het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De gemeente beschikt over 70 schoolgebouwen. Van deze 70 gebouwen huisvesten er 44 het reguliere basisonderwijs, 17 gebouwen het voortgezet onderwijs en 9 gebouwen het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Conform de leerlingenprognoses, opgesteld door Pronexus in juli 2019, stijgt het aantal leerlingen in het basisonderwijs naar 8.612 in 2035 (7.938 leerlingen in 2018). In het voortgezet onderwijs is de verwachting dat er in 2035 8.861 leerlingen zijn (8.700 leerlingen in 2018).

Visie op aanbod en samenwerking

Aan de hand van verschillende thema's wordt hieronder antwoord gegeven op de vraag die tijdens de totstandkoming van de visie centraal stond: "Wat is onze belofte voor het onderwijsaanbod en samenwerking aan de leerlingen in Hilversum?"

1. De gezamenlijke ambitie

Primair is de ambitie om kwalitatief hoogstaand onderwijs aan te kunnen bieden voor alle kinderen in de gemeente Hilversum, optimaal passend bij de individuele behoeften die er zijn. Dat betekent een breed en divers onderwijsaanbod in onderwijsgebouwen die dit optimaal ondersteunen. Met goede onderwijsvoorzieningen in onze gemeente dragen wij bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor mensen en bedrijven, ook van buiten onze landsgrenzen.

Vitaliteit is ook een belangrijk thema in ons onderwijsaanbod. We hebben hierbij specifiek aandacht voor de gezondheid van onze leerlingen.

Wij hechten eraan, met ons onderwijs en de wijze waarop wij onze onderwijshuisvesting vormgeven, bij te dragen aan een duurzame leefomgeving. In ons onderwijsaanbod geven wij specifiek aandacht aan de zorg voor onze planeet.

Gemeente Hilversum is een gemeente met een rijk cultureel erfgoed in haar gebouwde omgeving. Maar liefst 20 van de 70 schoolgebouwen hebben een monumentale status. Deze unieke gebouwen koesteren we en willen we (scholen en gemeente) graag zoveel mogelijk behouden voor onderwijsdoelen.

2. Groei en krimp

Op de korte termijn is de ambitie om voldoende capaciteit voor alle scholen te realiseren, zodat alle leerlingen het onderwijs kunnen volgen dat hen past. Daarvoor moeten we verantwoord omgaan met de gebouwcapaciteit en de financiële middelen. Op de lange termijn dient de capaciteit toekomstbestendig te zijn. Dit houdt in dat voldoende capaciteit aanwezig is, de kwaliteit op orde is en de spreiding van scholen aansluit bij de onderwijsbehoefte.

3. Dekkend aanbod

Voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Hilversum dient de basis op orde te worden gebracht voor nu en voor de toekomst. Dit betekent dat er voldoende capaciteit voor het diverse aanbod is, waardoor kinderen en ouders keuzevrijheid hebben.

Behoud van techniekonderwijs is een belangrijk speerpunt voor de inwoners van Hilversum. De samenwerkingsverbanden (en dus de gezamenlijke scholen) hebben de missie om met elkaar te zorgen dat er voor iedere leerling een passende onderwijsplek is, zo dicht mogelijk bij huis. De samenwerkingsverbanden hebben de ambitie het onderwijs en begeleiding op de reguliere scholen te versterken, waardoor er meer mogelijkheden kunnen komen voor leerlingen om op het reguliere onderwijs te blijven.

Om het aanbod aan vervolgoopleidingen te verrijken, zou een hbo-onderwijsinstelling een waardevolle aanwinst zijn voor de gemeente.

Trends en ontwikkelingen zijn bewegen in de openbare ruimte en bewegen in en om de

school. Om deze trend te ondersteunen is het gewenst dat een dekkend en divers bewegingsonderwijsaanbod aanwezig is, zowel voor binnen- als buitenactiviteiten.

-

4. Doorgaande ontwikkellijn

Het is de ambitie om een doorgaande ontwikkellijn van 0 – 12/18 jaar aan te bieden. Een soepele overgang tussen voorschoolse educatie, peuteropvang, primair onderwijs, buitenschoolse opvang, voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs is hierbij van belang.

De wens in de gemeente is om de samenwerking binnen en tussen het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs verder te versterken en dat jeugd Dienstverlening op een eenduidige wijze bij het onderwijs kan aansluiten. Aanvullend hierop wordt de vroege voorschoolse educatie (VVE) uitgebouwd.

5. School in netwerk voorzieningen

Naast opvangvoorzieningen kan wijkgericht geïnventariseerd worden welke andere relevante voorzieningen van meerwaarde zijn in een schoolgebouw. Uitgangspunt voor het huisvesten van bredere maatschappelijke voorzieningen is dat het meerwaarde heeft voor het onderwijs en/of een oplossing biedt voor (meer structurele) leegstand. Scholen zouden ook meer gebruik kunnen maken van elkaars voorzieningen of gezamenlijke faciliteiten realiseren. Het is ook wenselijk dat de gymzalen geschikt zijn voor breder gebruik.

6. Passend onderwijs en zorg

Het is van belang om elk kind passend onderwijs te bieden. Daarbij is het de wens om dit zoveel mogelijk te organiseren in het reguliere onderwijs, met zo nodig ondersteuning vanuit tussenvoorzieningen, het (v)so en s(b)o.

De samenwerking tussen het onderwijs en de zorg wordt verder versterkt. Ook de samenwerking tussen jeugdzorg, ouders en de school wordt geïntensiveerd. Waar nodig en mogelijk worden maatschappelijke organisaties gehuisvest op scholen, zodat deze laagdrempelig toegankelijk zijn voor ouders.

7. Internationalisering

Nederlanders zijn steeds meer mondiaal actief en geïnteresseerd in tweetalig of internationaal onderwijs. Hilversum wil inspelen op deze ontwikkeling en een bijdrage leveren aan het vestigingsklimaat van Hilversum door kwalitatief goed internationaal onderwijs te blijven bieden, passend bij de eisen die daaraan worden gesteld.

Visie op huisvesting

De visie op ons onderwijsaanbod beschrijft naast onze ambities ook een aantal knelpunten en uitdagingen waar we met elkaar voor staan:

- Spanningsveld tussen de beschikbare capaciteit (onderwijs en gymnastiek) en de ruimtebehoefte, mede in relatie tot spreiding van de voorzieningen. Voor PO, VO en (V)SO gelden daarbij specifieke uitdagingen.
- Er is behoefte aan het kunnen ontwikkelen van (onderwijskundige) vernieuwingen. Onderwijskundige ontwikkelingen kunnen een aanleiding zijn om een ingreep in de huisvesting voor te stellen.
- Er is een behoefte aan de verdere ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC).
- We koesteren ons rijke bezit aan monumentale onderwijsgebouwen, maar de te ontvangen budgetten van schoolbesturen zijn ontoereikend.
- Nog niet alle onderwijsgebouwen voldoen aan eisen die we stellen aan een gezond binnenklimaat.
- Hilversum staat voor een enorme uitdaging om de gehele portefeuille onderwijshuisvesting te verduurzamen in lijn met (inter)nationale klimaatdoelen. Hilversum heeft de ambitie om bepaalde doelen in de tijd naar voren te halen.

1. Visie op onderwijs vertaald naar de huisvesting

- In zijn totaliteit is er voldoende onderwijscapaciteit beschikbaar met de juiste spreiding over de wijken.
- De kwaliteit (technisch en functioneel) van de onderwijs gebouwen sluit zoveel mogelijk aan bij de wensen van de gebruikers en voldoet minimaal aan wettelijke eisen.
- De onderwijsgebouwen zijn toekomstbestendig. Er wordt flexibel gebouwd om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen en nieuwe initiatieven.
- De fysieke grenzen tussen PO, VO en (V)SO vervagen en scholen zoeken actief naar mogelijkheden om diversiteit in voorzieningen te vinden door van elkaars faciliteiten en faciliteiten van andere maatschappelijke organisaties gebruik te maken.
- De school heeft een centrumfunctie binnen de wijk. Daarom wordt onderzocht of aanvullende functies (opvang en zorg) in het gebouw ondergebracht kunnen worden om een doorlopende leerlijn en passend onderwijs te faciliteren.

2. Oplossingsrichtingen IHP

Het is de ambitie om, vooruitlopend op een mogelijke wetwijziging, in het IHP, naast de in de verordening opgenomen voorzieningen 'nieuwbouw' en 'uitbreiding' spelregels op te nemen ten aanzien van de oplossingsrichting 'renovatie'. Uitgangspunt is dat renovatie in het IHP een gelijkwaardig alternatief vormt voor (vervangende) nieuwbouw en daarmee de levensduur eveneens met 40 jaar wordt verlengd.

3. Duurzaamheid

Het begrip duurzaamheid richt zich op drie verschillende thema's: energie, gezondheid en circulariteit.

De gemeente refereert aan het lopende Programma Duurzaam Hilversum 2016-2020 en coalitieakkoord 2018-2021 waarin de volgende maatregelen zijn opgenomen:

- Duurzame, frisse scholen in programma Duurzaam Hilversum.
- Aardgasvrij Hilversum in 2040 (coalitieakkoord), maakt onderdeel uit van het IHP.

Energie

Vanaf 2020 moet alle nieuwbouw van overheidsgebouwen (inclusief scholen) in Nederland een Bijna Energie Neutraal Gebouw oftewel BENG zijn. BENG specificeert eisen voor de maximale energiebehoefte, het maximale fossiele energiegebruik en een minimaal aandeel hernieuwbaar op te wekken energie voor alle gebouwgebonden installaties. Het is de ambitie van de gemeente en schoolbesturen om toekomstbestendige gebouwen te realiseren in lijn met de verwachte wettelijke duurzaamheidseisen. Bovenop de aanstaande wetgeving om BENG te realiseren, is daarom de ambitie uitgesproken om bij nieuwbouw van scholen binnen de gemeente Hilversum te voldoen aan '0-op-de-meter'. Dit houdt in dat het saldo aan gebouw- en gebruiksgebonden energie 0 is.

Gezond binnenklimaat

Het is de ambitie om alle schoolgebouwen van een gezond binnenklimaat te voorzien. Gemeente en schoolbesturen hebben beide de verantwoordelijkheid om deze ambitie te realiseren.

Circulariteit

Circulariteit is meetbaar via de beoordelingsmethodiek 'CirculariteitsPrestatie Gebouw' (CPG). De CPG bestaat uit de volgende vijf hoofdstrategieën:

1. Benut beschikbare materialen en producten: behoud, hergebruik, secundair.
2. Gebruik hernieuwbare grondstoffen: biobased, duurzame energie, grijs of hemelwater.
3. Minimaliseer de milieu-impact, ecologische footprint.
4. Creëer voorwaarde voor een lange cyclus: vasthouden water, levensduur.
5. Creëer voorwaarde voor toekomstige cycli: herbruikbaar, recyclebaar. Benut beschikbare materialen en producten: behoud, hergebruik, secundair.
6. Gebruik hernieuwbare grondstoffen: biobased, duurzame energie, grijs of hemelwater.

Het is de ambitie om onderdelen van de CPG mee te nemen bij de realisatie en het in stand houden van onderwijshuisvesting. Met name bij nieuwbouw- en renovatieprojecten zien de gemeente en schoolbesturen kansen om circulariteit te integreren in het bouw- en gebruiksproces.

4. Monumenten

In Hilversum is een groot aantal scholen in monumentale gebouwen gehuisvest: van de 70 schoolgebouwen zijn 21 monumentaal. Het financiële instrumentarium is voor de schoolbesturen niet toereikend voor het exploiteren en toekomstbestendig maken van

de monumentale scholen.

Het is de ambitie om concrete oplossingen in het integraal huisvestingplan op te nemen die ervoor zorgen dat de monumenten toekomstbestendig zijn en voldoen aan de wensen die vanuit het onderwijs aan de huisvesting worden gesteld. Ingrepen in monumenten vragen altijd om maatwerk.

5. Bewegingsonderwijs

Voor het bewegingsonderwijs is de ambitie om de kwantiteit en kwaliteit van de voorzieningen op orde te hebben, passend bij actuele inzichten op gezondheid en bewegen voor kinderen. Er zijn voldoende hoogwaardige voorzieningen aanwezig waar een volwaardig aanbod bewegingsonderwijs kan worden gefaciliteerd.

Hilversumse Educatieve Agenda 2021 t/m 2024 (2021)

Inleiding

In Hilversum streven we ernaar dat kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar veilig, gezond en kansrijk opgroeien. Zij hebben het recht om te leren, zich optimaal te ontwikkelen en volwaardig mee te doen, ook als zij (tijdelijk) wat meer zorg nodig hebben.

Veel vraagstukken pakken we zowel lokaal als regionaal op. De Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024 sluit aan bij de lokale en regionale aanpakken en de voor kinderopvang en onderwijs relevante (aangrenzende) beleidskaders. Deze agenda is tot stand gekomen in een interactief en cocreatief samenwerkingsproces met het onderwijs, kinderopvang en (zorg)partners. De uitvoering en monitoring van de agenda vindt op dezelfde wijze plaats. Deze agenda beschrijft geen kant-en-klaar pakket maatregelen voor de komende vier jaar, maar biedt ruimte voor aanpassing en tussentijdse ontwikkelingen.

Gelijke kansen

Eén van de belangrijkste onderwerpen is het verbeteren van de kansengelijkheid in Hilversum. Op de lange termijn betekent kansenongelijkheid dat er systematische verschillen ontstaan in gezondheid en levensverwachting tussen leerlingen. Eén van de belangrijkste factoren voor kansenongelijkheid is taalachterstand.

Doorontwikkeling onderwijskansenbeleid in Hilversum

In december 2019 is er een bijeenkomst geweest met alle ketenpartners uit het onderwijs en de kinderopvang in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), over de verbreding van het onderwijskansenbeleid. Dit heeft geresulteerd in drie gedeelde ambities met bijbehorende speerpunten. De uitwerking van deze ambities is een continu proces dat in de LEA wordt gemonitord, geëvalueerd en waar nodig wordt bijgestuurd.

Uitgangspunten voor de Hilversumse Educatieve agenda

We hanteren de volgende randvoorwaarden voor de uitvoering van de Hilversumse Educatieve

Agenda:

- Commitment van ketenpartners.
- Ouders zijn en/of worden betrokken bij hun kind.
- Tegengaan van (school)segregatie.
- Passende onderwijsplek beschikbaar voor ieder kind.

- Binnen beschikbare financiële kaders.

Ambities en speerpunten

Bij de ambities streven we ernaar dat alle jeugdige inwoners de kans krijgen het beste uit zichzelf te halen. Uitgangspunt is dat kinderen en jongeren uit onze regio onderwijs volgen, werken, of anderszins een passende dagbesteding hebben.

In de Hilversumse Educatieve Agenda richten we ons op 3 ambities:

1. *Een goede start in het onderwijs.*

In Hilversum streven we naar een goede start in het onderwijs. Al voor de geboorte van het kind werken we hierin samen zodat de risico's tijdig worden gesignaleerd en passende ondersteuning wordt geboden.

Speerpunt A 'Werken aan positieve ouderbetrokkenheid bij kinderen'

Het doel is dat ouders het kind helpen zich te ontwikkelen en met het kind op een positieve wijze

mee-groeien en mee-ontwikkelen, zodat de kans groter wordt dat kinderen kunnen uitgroeien tot

zelfredzame volwassenen.

Ouderbetrokkenheid krijgt specifieke aandacht bij de doelgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), zodat het belang van actief betrokken zijn duidelijk wordt voor ouders. Ouders kunnen hun kinderen ondersteunen bij het verwerven van taal- en woordenschat. Taalachterstand bij kinderen is vaak gerelateerd aan onvoldoende Nederlandse taalvaardigheid van hun ouders.

Een essentiële voorwaarde is dat ouders ook zelf in staat worden gesteld (beter) Nederlands te leren en waar nodig bekend worden met het Nederlandse onderwijssysteem. Waar een kind een risico op een ontwikkelingsachterstand loopt, bieden we een breed en laagdrempelig cursusaanbod voor ouders aan. Daarnaast streven we ernaar om ouders met een taalachterstand in te laten stromen in een taaltraject van volwasseneneducatie.

Speerpunt B 'Alle peuters bereiken'

In Hilversum worden peuterspeelzalen die VVE bieden gesubsidieerd. De gemeente subsidieert de deelname van alle peuters, waarvan de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.

Scholen in Hilversum signaleren grote verschillen in ontwikkeling tussen kinderen die instromen op de basisschool. Kinderen die een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf hebben bezocht, zijn, over het algemeen, meer taal- en sociaal vaardig. Op dit moment bereiken we helaas nog niet alle peuters. We creëren inzicht in omvang en redenen van niet- deelname aan voorschoolse voorzieningen en werken samen met betrokken partijen aan oplossingen en activiteiten om het bereik te verhogen.

Speerpunt C 'Een VVE-programma gericht op taal- én ontwikkelachterstand.'

De basisscholen geven aan dat diverse kinderen met een achterstand instromen. Met de regiegroep VVE wordt gewerkt aan een verbreding van de doelgroep van het VVE-programma. Het inzicht creëren in de basisvaardigheden van een kleuter/peuter dient als basis voor het verhogen van de kwaliteit van het VVE programma en de doorgaande leerlijn. Door de verbreding gaan wij ons richten op kinderen met een verhoogd risico op een achterstand op: 'taal en ontwikkeling'.

Beleidskeuze D 'Doorgaande leerlijn van voorschool naar basisschool.'

Om de beste resultaten te boeken in het bestrijden van ontwikkelachterstanden zijn de doorgaande leerlijn en een goede overdracht van de voorschool naar de basisschool essentieel. De overdracht tussen voorschool en basisschool is nog niet overal op orde. We organiseren de komende jaren verschillende bijeenkomsten waar betrokken professionals elkaar ontmoeten en afspraken kunnen maken om hier structureel verbetering in aan te brengen.

Beleidskeuze E 'Samenwerken aan een veilig en stimulerend opvoedklimaat in de thuissituatie.'

Een veilige en stimulerende thuissituatie van kinderen is een belangrijke voorwaarde voor een goede start in het onderwijs. Kinderopvang en scholen hebben zeer regelmatig contact met kinderen en hun ouders en spelen een belangrijke rol in het signaleren van een onveilige thuissituatie.

Armoede in een gezin heeft ook impact op het leven van kinderen. In Hilversum gaan we daarom vanaf 2021 samenwerken met het Jeugdeducatiefonds. Dit fonds helpt om de ontwikkelingskansen van kinderen die opgroeien vanuit een achterstand te vergroten. Waar geldgebrek een belemmering is voor de ontwikkeling van een kind, kan de school een beroep doen op het Jeugdeducatiefonds. Scholen met een leerlingpopulatie (50% of meer) die bestaat uit leerlingen uit gezinnen op of onder de armoedegrens, kunnen een aanvraag indienen bij het Jeugdeducatiefonds. De verwachting is dat maximaal 6 Hilversumse basisscholen voor deze regeling in aanmerking komen.

7. *Een passende plek en tijdig de juiste hulp.*

Een van de hoofddoelstellingen bij de invoering van Passend Onderwijs in het schooljaar 2014-2015 was dat er voor alle kinderen een passende onderwijsplek in de buurt beschikbaar komt, zodat er geen kinderen meer thuis blijven zitten. Anno 2021 is dit streven nog niet volledig gerealiseerd. Blijvend werken aan het verzorgen van passende onderwijsplekken blijft dan ook een speerpunt binnen het Hilversumse en regionale (passend) onderwijsbeleid.

Speerpunt A "Heldere afspraken tussen onderwijs, gemeenten en samenwerkingsverbanden (regionaal)."

De gemeente heeft vanuit de Jeugdwet de plicht om jeugdhulp te organiseren voor kinderen en / of ouders die dit nodig hebben. We werken samen met het onderwijs om in het kader van Passend Onderwijs meer maatwerk te realiseren. De samenwerking tussen onderwijs en jeugd zorgt voor een meer integrale aanpak en samenhang van beleid en uitvoering.

In het regionaal op overeenstemming gericht overleg (OOGO) Passend Onderwijs maken gemeente(n), beide samenwerkingsverbanden en schoolbesturen afspraken over de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdhulp. We maken afspraken over de aansluiting passend onderwijs en jeugdhulp en over het grijze gebied tussen de beide verantwoordelijkheden. We formuleren gezamenlijke doelen en maken afspraken over de verantwoordelijkheden en de grenzen van onze gezamenlijke zorg in en om de school.

Speerpunt B "Meten en weten."

Omdat we onvoldoende inzicht hebben welke vormen van jeugdhulp geboden worden op onze scholen, gaan we onderzoeken wat de huidige situatie met betrekking tot jeugdhulp in het onderwijs is. Daarbij is inzicht in het aantal leerlingen dat ondersteuning ontvangt (vanuit het onderwijs en jeugdhulp), welke soorten ondersteuning daarin gemeengoed zijn en de effecten van deze (jeugd)hulp op het vergroten van de kansen van de leerlingen nodig. De uitkomsten van dit onderzoek bepalen mede de te maken keuzen op het gebied van passende ondersteuning. Samen met het onderwijs wordt de definitie bepaald van basisondersteuning, extra ondersteuning en specialistische ondersteuning. Per ondersteuningsvorm wordt duidelijk wat van een school, een samenwerkingsverband en van de gemeente mag worden verwacht.

Gemeenten en scholen voeren jaarlijks een gezamenlijke enquête uit onder ouders en leerlingen om de behoefte en de verwachtingen over het passend onderwijs aanbod in kaart te brengen. Op basis van de uitkomsten van de jaarlijkse enquête bepalen scholen en gemeenten of de samenwerkingsagenda moet worden bijgesteld en/of er nieuwe initiatieven moeten worden ontplooid om goed aan te sluiten bij de vraag van ouders en kinderen.

Speerpunt C 'Laagdrempelige ondersteuning op scholen en een goede aansluiting op jeugdhulp.'

We onderzoeken hoe we op scholen effectief laagdrempelig lichte hulp kunnen bieden. Dit doen we door te leren van twee lopende pilots met onderwijs-zorgarrangementen in het speciaal (basis)onderwijs. Het doel van de pilots is het voorkomen van "thuiszitters". We realiseren ondersteuning op basis van cofinanciering en we bespreken of we de scholen met veel achterstandsleerlingen kunnen ondersteunen. Ook monitoren we de resultaten van deze pilots op het gewenste effect en zorgen voor een doorontwikkeling.

Speerpunt D 'Specialiseren en samenwerken op het gebied van het school ondersteuningsprofiel.'

Dit speerpunt gaat over de doorontwikkeling van de basisondersteuning op de scholen. Iedere school heeft zijn eigen expertise(s). We gaan met elkaar inventariseren wat expertise(s) en succesvolle aanpakken zijn van en op scholen en maken afspraken hoe kruisbestuiving plaats kan vinden tussen scholen. Scholen en gemeente maken afspraken over de verschillende basis ondersteuningsprofielen. Deze afspraken worden geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst waardoor het commitment van alle partijen wordt gegarandeerd.

8. *Geslaagde doorstroom en uitstroom.*

In Hilversum ontwikkelen kinderen hun talent en nemen zij naar vermogen deel in een educatieve omgeving, zodat ze later als zelfredzame burgers in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en een constructieve bijdrage aan de samenleving kunnen leveren. Voor de meeste kinderen en hun ouders verloopt dit proces zonder al te veel problemen. Soms is dit helaas niet het geval.

Speerpunt A 'Jongeren hebben voldoende (taal)niveau om een startkwalificatie te halen.'

In toenemende mate stromen jongeren in het VO en het MBO in met een te laag taalniveau. Het versterken van taalonderwijs over de hele breedte is een aandachtspunt. Met ingang van schooljaar 2021-2022 treedt het nieuwe convenant eerste opvang onderwijs in werking, hiermee streven we ernaar dat kinderen in het eerste jaar dat ze in Nederland zijn over voldoende Nederlands taalniveau beschikken om in te stromen op regulier basisonderwijs of voortgezet onderwijs. Daarnaast werken we samen met het voortgezet onderwijs, MBO, de ISK en de taalaanbieders aan het terugdringen van taalachterstanden bij leerlingen die instromen in het MBO.

Speerpunt B 'Startkwalificatie voor alle jongeren.'

Samen met het Regionaal Bureau Leren (RBL) gaan we zorgen voor een soepele door- en uitstroom van VO naar MBO naar een startkwalificatie voor jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt. De komende periode wordt dit speerpunt samen met het RBL, het VO, het Qinas en het MBO verder geconcretiseerd en geborgd. Dit moet ervoor zorgen dat alle

jongeren met een startkwalificatie het onderwijs kunnen verlaten en een passende plek op de arbeidsmarkt vinden, of kunnen uitstromen naar een zinvolle vorm van dagbesteding.

Het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat is al jaren min of meer stabiel (1,9%). In 2024 willen we een structurele daling bereiken van dit percentage.

Speerpunt C 'Perspectief op werk voor alle jongeren.'

In de regio Gooi en Vechtstreek is extra aandacht voor de kwetsbare leerlingen die de overstap maken naar de arbeidsmarkt. Met het Praktijkonderwijs (Pro) en de Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) scholen werken we samen om de aansluiting van school naar duurzame arbeid structureel te begeleiden en te faciliteren. Er komen oefen arbeidsplekken waar jongeren ervaring op kunnen doen. Dit wordt bekostigd vanuit de regionale impulsgelden baankansen Pro en VSO.

Er ligt een grote maatschappelijke opgave om kwetsbare jongeren naar een passende plek in de samenleving te begeleiden en duurzaam te ondersteunen. Meer aandacht moet uitgaan naar verbetering van de overgangen van school naar school, werk of dagbesteding. Ook is een effectieve samenwerking tussen ketenpartners nodig om doorgaande lijnen te realiseren. We zoeken uit of er applicaties inzetbaar zijn om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. Hierdoor brengen we het percentage jongeren dat na school thuis komt te zitten (zonder dagbesteding of werk) terug van 30% naar 15% in de komende vier jaar.

Gemeentelijk Watermanagementplan 2021-2026 (2020)

Inleiding

Het Gemeentelijk Watermanagementplan van de Gemeente Hilversum beschrijft de visie op de watertaken, met welke ambitie de opgaven worden ingevuld, de uit te voeren maatregelen, welke eisen aan de uitvoering daarvan worden gesteld en welke personele en financiële middelen daarvoor nodig zijn. Dit plan is het vervolg op Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020.

De visie van Hilversum op de gemeentelijke watertaken is grotendeels een voortzetting van het huidige beleid, gericht op uitvoering van de gemeentelijke watertaken en instandhouding van de huidige toestand en goede werking van de riolering. Waar nodig is deze visie verder uitgewerkt in ambities en ontwerp-eisen. Stevige versterkingen van de visie ten opzichte van voorgaande rioleringsplannen zijn ten aanzien van de maatschappelijke en bestuurlijke opgaven voor klimaatadaptatie en de extra inzet op duurzaamheid.

De visie heeft de volgende zes speerpunten:

1. Gezonde en veilige leefomgeving met hoge ruimtelijke kwaliteit.
9. Klimaatbestendig Hilversum.
10. Duurzaam Hilversum.
11. Inzicht in toestand en werking van de waterhuishouding.
12. Slim koppelen met andere ruimtelijk/ maatschappelijke opgaven.
13. Communicatie met bewoners, bedrijven en andere beheerders.

Gezonde en veilige leefomgeving met hoge ruimtelijke kwaliteit

Dé reden voor grootschalige aanleg van riolering in Hilversum begin vorige eeuw was de volksgezondheid. De bescherming van de volksgezondheid lijkt nu vanzelfsprekendheid, maar is daardoor niet minder belangrijk! Daarnaast is een goede uitvoering van de zorgtaken voor afvalwater, hemelwater en grondwater een voorwaarde voor de beschikbaarheid van voldoende water van geschikte kwaliteit, voor het behoud van de identiteit en schoonheid van tuinstad Hilversum, met haar vijvers, havens en kanaal.

Hiervoor is het behoud van een goed functionerende riolering en oppervlaktewatersysteem van belang, door planmatige vervanging en onderhoud. Naast het dagelijks beheer en onderhoud, bestaan de maatregelen hiervoor grotendeels uit rioolvervanging en –relining en renovatie van gemalen.

Klimaatbestendig Hilversum

De urgentie om te anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering wordt steeds groter. Ons klimaat is al merkbaar veranderd en dat gaat de komende decennia zeker door, ook al zou morgen de uitstoot van alle broeikasgasemissies stoppen. Klimaatadaptatie is niet meer vrijblijvend; er vindt daarom een grote omslag plaats in denken én doen!

Vanwege de lange levensduur van riolering van gemiddeld 75 jaar, moet daarbij rekening worden gehouden met het klimaat tegen het einde van deze eeuw. En in afgelopen decennia blijkt de vastgestelde klimaatontwikkeling steeds aan de bovenkant van de eerdere (naar boven gestelde) verwachting te zitten. Dit betekent dat we verstandig moeten omgaan met deze onzekerheid, een no-regret strategie moeten volgen en in plaats van 'norm-denken', vooral de kansen moeten benutten waar die zich voordoen.

De ontwerpeisen voor inzameling en transport van hemelwater door riolering en voor de tijdelijke opvang van hemelwater op het maaiveld (straten, parkeerplaatsen, pleinen, groenstroken, etc.) worden aangescherpt om de kans op schade door extreme neerslag te beperken.

Op korte termijn voert de gemeente een aantal maatregelen uit, waardoor de kans op wateroverlast al iets wordt teruggedrongen. Daarnaast wil de gemeente voor een structurele aanpak van de wateroverlast in postcodegebied 1221/Centrum twee omvangrijke maatregelen in de komende tien jaar (laten) uitvoeren. Hier staat zeer veel water op straat bij hevige regen en dit veroorzaakt schade aan gebouwen. Klimaatadaptatie is erop gericht om schade te voorkomen. Het is niet te voorkomen dat er water op straat staat tijdens en na intensieve regen. Om schade te voorkomen zijn de volgende maatregelen noodzakelijk, welke goed aansluiten op de lange termijn visie voor de riolering en het vijversysteem:

- Aanleg van waterbergingskelder en vijver in Centrum / Oost.
- Afkoppelen en infiltreren van afstromend hemelwater van dakoppervlakken groter dan 200 m² in postcodegebied 1221.

Om ook in andere delen van Hilversum wateroverlast te voorkomen, wordt bij vervangingswerkzaamheden van weg en riool de hemelwaterafvoer geoptimaliseerd. Dit vindt plaats in de vorm van extra bergingsmogelijkheid van water op straat, infiltratievoorzieningen in de openbare ruimte en waar nodig verruiming van de afvoercapaciteit.

Het beleid van afkoppelen en lokaal bergen, hergebruiken en infiltreren van afstromend hemelwater bij nieuwe ontwikkelingen, wordt voortgezet en is aangescherpt. Hierdoor wordt waterinclusief gebouwd.

Ten aanzien van grondwateroverlast zijn geen specifieke maatregelen gepland. In Hilversum

is eerder sprake van droogte. Naast maatregelen voor meer infiltratie van hemelwater, neemt de gemeente voornamelijk pragmatische maatregelen om de gevolgen van droogte zo veel mogelijk te beperken.

Duurzaam Hilversum

Eén van de belangrijkste doelstellingen ten aanzien van duurzaam waterbeheer (en volksgezondheid!) is het scheiden van schoon hemelwater en vuil afvalwater en het lokaal benutten van hemelwater voor planten en bomen bij droogte en aanvulling van grondwater door infiltratie. De voorkeursvolgorde voor de hele gemeente, voor alle particuliere en openbare terreinen, voor het scheiden van schoon en vuil water en de afvoer van hemelwater is als volgt:

- Afvoer van alle vuilwater naar de rioolwaterzuivering.
- Verwerking van alle hemelwater in de volgende voorkeursvolgorde:
 - Vasthouden en hergebruik van hemelwater.
 - Vasthouden en (geleidelijk) afvoeren van hemelwater (bestaand beleid):
 - Naar niet-infiltrerende stadsvijvers (evt. verontreinigingen kunnen bezinken, door baggeren te verwijderen), daarna naar infiltrerende watergangen (dus uiteindelijk naar bodem en grondwater).
 - Naar de bodem, via een zuiverende voorziening (zoals bodemverrijking).
 - Naar het oppervlaktewater van het poldersysteem.
 - Via het vuilwaterriool naar de rioolwaterzuivering (als verontreinigen worden verwacht).
- Afkoppelen en infiltreren van afstromend hemelwater bij nieuwbouw.

Om hier uitvoering aan te geven, gaat de gemeente bij vervanging van gescheiden hemelwaterriolen op openbaar terrein een aparte huisaansluiting voor hemelwater aanleggen (als die er nog niet ligt) en, indien kosteneffectief uitvoerbaar, de regenpijpen op particulier terrein daarop aansluiten. Om nieuwe foutieve (huis)aansluitingen van vuilwater op hemelwaterriool en andersom te voorkomen, voert de gemeente periodieke controles hierop uit.

Daarnaast wordt de actie voor verstrekking van gratis infiltratiekragen aan particulieren voortgezet en hier meer bekendheid aan gegeven. Hierdoor worden particulieren gestimuleerd om op eigen perceel het hemelwater te benutten. In de openbare ruimte wordt kritisch gekeken naar verhardingen en waar mogelijk overbodige verharding omgezet naar openbaar groen.

Inzicht in toestand en werking van de waterhuishouding

Om de goede dingen te doen, investeringen te onderbouwen en maatregelen te dimensioneren, is inzicht nodig in het werkelijke functioneren van de stedelijke waterhuishouding. Naast inzicht in de hydraulische werking op basis van rekenmodellen is het noodzakelijk om te meten en te onderzoeken hoe het systeem in de praktijk functioneert. Op 'papier' kunnen dingen anders zijn dan in werkelijkheid, zeker als zich dit grotendeels ondergronds afspeelt.

Hiervoor is kennis en capaciteit nodig om data actueel te houden en om meetgegevens te valideren (zijn ze betrouwbaar) en te analyseren en conclusies uit te trekken (advies om 'de goede dingen' te doen). Daarnaast is een aantal onderzoeken nodig ter voorbereiding van de extra investeringen in klimaatbestendigheid en duurzaamheid.

Slim koppelen met andere ruimtelijk/ maatschappelijke opgaven

Zonder de kerndoelen van de gemeentelijke watertaken uit het oog te verliezen (volksgezondheid, inzameling en transport van afvalwater, voorkomen van overlast door hemel- of grondwater), willen we mogelijke slimme koppelingen tussen de opgaven vanuit de watertaken met andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven benutten. De aanpak van wateroverlast kan bijvoorbeeld op verschillende manieren worden ingevuld, waarbij de meest kostenefficiënte manier puur vanuit de watertaken, niet altijd de meeste maatschappelijke waarde hoeft op te leveren. De invulling en uitvoering van de gemeentelijke watertaken kan ook bijdragen aan andere ruimtelijke en maatschappelijke opgaven voor de bouw (nieuw- en verbouw), biodiversiteit en de energietransitie.

Communicatie met bewoners, bedrijven en andere beheerders

Bij de uitvoering van vrijwel alle bovenstaande speerpunten speelt communicatie met 'de omgeving' een belangrijke rol. In het plan wordt ingegaan op de communicatie met de inwoners en ondernemers van Hilversum rond een aantal thema's, te weten: afkoppelen en infiltreren, lozingen op het riool, risicogebieden wateroverlast en risicodialogen. Bij deze communicatie werken we samen met de regio en het waterschap.

Personele middelen

Als vandaag alle riolering in Hilversum vervangen moet worden, zou dat € 300 mln. kosten. De riolering vertegenwoordigt dus een flinke waarde. Het is belangrijk dat hier doelmatig beheer en onderhoud aan wordt uitgevoerd, om de kwaliteit op peil te houden en het goed te laten functioneren. Daarvoor worden beschikbare financiële en personele middelen zo efficiënt mogelijk ingezet, waarbij wordt samengewerkt met onder meer het samenwerkingsverband BOWA / ISARIZ, het waterschap in het bijzonder, en met omgevingsdiensten.

Een groot deel van de werkzaamheden voor de gemeentelijke watertaken wordt in eigen beheer uitgevoerd, door de eigen organisatie. In de huidige bezetting zijn in totaal (binnen en buitendienst) 12,2 fte bij uitvoering van werkzaamheden voor de gemeentelijke watertaken betrokken. Dit is iets minder dan landelijk gemiddeld gewenst is voor de omvang van een gemeente als Hilversum en het investeringsniveau. Er wordt een tekort ervaren voor 'planvorming, onderzoek en databeheer' en 'voorbereiding en realisatie maatregelen'.

Voor een goede uitvoering van de extra investeringen in de komende 10 jaar is extra capaciteit nodig van 1,6 fte. Deze extra personele capaciteit is in het kostendekkingsplan meegenomen.

Kosten

De directe kosten bedragen gemiddeld € 6,7 mln. per jaar in de komende planperiode van 2021 tot en met 2026. Deze kosten zijn de basis voor de berekening van de rioolheffing. Daarbij worden ook indirecte kosten zoals overhead, heffingen en BTW betrokken.

Kostendekking – rioolheffing

De hogere investeringen en lasten zullen in de begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024 verwerkt worden. Op basis van deze lasten zal de rioolheffing 2021 ten opzichte van 2020 met 5 à 6 % stijgen. Het tarief stijgt hierdoor éénmalig met meer dan het inflatiepercentage. In de berekening van de rioolheffing worden ook indirecte kosten meegenomen zoals overhead, heffingen, kwijtscheldingen en BTW. Hoe deze budgetten zich ontwikkelen is nog niet bekend, zodat het exacte tarief nog niet berekend kan worden. Het definitieve tarief wordt tegelijkertijd met de begroting 2021 vastgesteld.

Voortvloeiend uit het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie werkt het Rijk aan een stimuleringsregeling voor klimaatmaatregelen. Vanaf 2021 wordt hiervoor € 150 tot 250 miljoen beschikbaar gesteld uit het Deltafonds. Voor de uitvoeringsmaatregelen in dit watermanagementplan wordt gebruik gemaakt van deze subsidie.

Kadernota voor het sociaal domein Hilversum 2017-2021

Inleiding

In deze Kadernota leggen wij de inhoudelijke uitgangspunten voor de uitvoering van het sociaal domein vast. Deze Kadernota is als het ware een kapstok en toetsingskader voor de uitvoeringsplannen, verordeningen, projecten en activiteiten binnen het sociaal domein.

Onze missie

We willen dat iedere inwoner naar vermogen kan meedoen en kan bijdragen aan onze samenleving. Elke inwoner van Hilversum hoort erbij en doet er toe. Van ons mag worden verwacht dat wij als gemeente:

1. bijdragen aan het creëren van een gezonde, sterke en sociale samenleving;
2. voor onze inwoners kwalitatief goede ondersteuning organiseren voor hen die dat nodig hebben. Licht waar mogelijk, zwaar waar nodig. Deze ondersteuning is gericht op het versterken van de eigen kracht van inwoners en hun netwerk.

Onze uitgangspunten in de uitvoering

Binnen het sociaal domein houdt Hilversum onverkort vast aan de kernwaarden die de gemeenteraad al in 2013 vaststelde. Onlangs voegde de gemeenteraad daar de negende kernwaarde 'wederkerigheid' aan toe:

De eigen kracht centraal

Handelen vanuit mogelijkheden. Dat wat een inwoner zelf of binnen zijn leefomgeving kan oplossen heeft altijd de voorkeur. De gemeente helpt inwoners – waar mogelijk – zelfstandig problemen op te lossen.

2. Voorkomen is beter dan genezen

De gemeente investeert in preventie, omdat we hiermee kunnen voorkomen dat (specialistische) vormen van ondersteuning nodig zijn. Ook wil de gemeente het aanbod van lichte vormen van zorg en ondersteuning verstevigen. Eerder ingrijpen, zo is de gedachte, voorkomt escalatie van problemen.

3. De vraag is het vertrekpunt

De vraag van de inwoner is het uitgangspunt voor de gemeente bij het geven van informatie, advies en het bieden van ondersteuning. Voor de inwoner is duidelijk waar

hij/zij wat kan vragen. Het feit dat de vraag centraal staat betekent niet 'u vraagt- wij draaien', het gaat om het samen vinden van een passende oplossing.

4. Samenhang: één gezin, één plan, één regisseur

De gemeente bekijkt de vraag van de inwoner in de context van zijn/haar leven. Zijn er afspraken nodig over meerdere vormen van ondersteuning dan geldt het principe: 'één huishouden, één plan, één regisseur.'

5. Maatwerk

Ondersteuning is passend bij de vraag van de inwoner en zijn/haar leefomgeving. Zie verder kader 'Uitgelicht'.

6. De gemeente is het vangnet/zorgzaamheid

Inwoners met een ernstige fysieke, verstandelijke of geestelijke beperking, inwoners die niet in hun eigen inkomen kunnen voorzien of inwoners die in een onveilige situatie verkeren, kunnen rekenen op het vangnet van de gemeente. Zorgzaamheid staat centraal.

7. Sturen op kwaliteiten, resultaten en kosten

We sturen op kwaliteiten van de zorg en bemiddeling, en beoordelen wat een interventie inhoudelijk oplevert en wegen dit af tegen de kosten. We rapporteren de resultaten, en passen naast gangbare ook innovatieve methoden toe om kwaliteiten te evalueren. In de uitvoering nemen we maatregelen om wanneer nodig kwaliteiten, en daarmee de resultaten, te verbeteren.

8. Samenwerking

De gemeente werkt in het sociaal domein samen met veel verschillende partners en formele en informele netwerken. Er is ook een nauwe samenwerking met andere gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek, om zo schaalvoordeel te realiseren met onder andere gezamenlijke inkoop.

9. Wederkerigheid

De gemeente neemt de verantwoordelijkheid om zorg en ondersteuning goed te organiseren, faciliteren en betalen. Daarbij stimuleert de gemeente de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid. Wat een inwoner zelf kan doen en wat binnen

zijn/haar mogelijkheden hoort om iets terug te doen voor onze samenleving. Wederkerigheid is van toepassing op algemene voorzieningen. Maar bijvoorbeeld ook in de gesprekken met maatschappelijke organisaties voor de Social Return on Investment of bij het verlenen van subsidies. We zoeken ook in het maatwerkgesprek naar mogelijkheden van wederkerigheid.

De doorontwikkeling van een goede infrastructuur

Met de decentralisaties hebben wij vanaf 1 januari 2015 een heldere infrastructuur ingericht binnen de gemeente voor het toekennen van maatwerkvoorzieningen. Voor deze maatwerkvoorzieningen is een indicatie nodig van het Sociaal Plein. Het gaat om voorzieningen op een breed terrein op het gebied van werk, inkomen én (jeugd)zorg. We kozen voor dit model van een centrale toegang, omdat wij erin geloven dat wij als gemeente deze onafhankelijke rol goed kunnen invullen. Daarnaast vinden we het belangrijk dat we integrale ondersteuning aan onze inwoner kunnen bieden op alle terreinen. Als een inwoner op meer terreinen ondersteuning nodig heeft, werken we dit samen met de inwoner uit in een integraal plan (volgens het principe 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur).

In 2015 konden we nog niet goed overzien wat de nieuwe rol van het Sociaal Plein inhoudt en wat hiervoor nodig is. Medio 2016 zijn wij – vanuit efficiency en doelmatigheidsoverwegingen – gestart met de doorontwikkeling van het Sociaal Plein. Voor een goede dienstverlening is het noodzakelijk om komende jaren extra te investeren in menskracht, ICT en communicatie.

In de afgelopen jaren is het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering toegenomen. Daarbij komt dat we voor de uitvoering van deze taak aanzienlijk minder geld ontvangen van het rijk. Een belangrijk speerpunt van het college voor de komende jaren is het aantal inwoners dat afhankelijk is van een uitkering te verminderen. Het college kiest daarbij voor een programmatische aanpak.

Deze aanpak moet ertoe leiden dat meer inwoners een betaalde baan vinden. Eén van de maatregelen die het college wil treffen is het verlagen van de caseload van de medewerkers Sociaal Plein. Hierdoor kunnen consultants van het Sociaal Plein de inwoners persoonlijker en beter begeleiden.

We hebben de ambitie om met de maatschappelijke partners en inwoners stevige netwerken neer te zetten in de buurt via de buurt- en de zorgnetwerken. Waar de buurtnetwerken een rol hebben in het creëren van een socialer Hilversum, hebben de zorgnetwerken een rol in het signaleren en adequaat oplossen van lichte ondersteuningsvragen. Buiten de buurt- en de zorgnetwerken zijn er nog vele andere actoren en netwerken in het sociaal domein, waarmee we als gemeente actief de samenwerking blijven zoeken.

Voor de inhoudelijke uitdagingen en speerpunten waar we de komende jaren voor staan, is het essentieel om dwarsverbanden te leggen en te blijven investeren in de samenwerking met alle mogelijke partners.

We zien als een belangrijke uitdaging in de transformatie komende jaren om het beroep op individuele voorzieningen te verminderen en waar mogelijk meer vormen van collectieve voorzieningen en lichte preventieve hulp in de buurt aan te bieden, via:

- Het versterken van de lichte ambulante hulp (zonder indicatie) in de buurten vanuit de zorgnetwerken
- Het faciliteren van bewonersinitiatieven op het terrein van 'ontmoeten' (via de buurtnetwerken)
- Het verstevigen van de ontmoetingsfaciliteiten voor 'zorgdoelgroepen'. We willen dat de dagbesteding minder georganiseerd wordt vanuit 'de aandoening', maar meer vanuit de verschillende behoeften in de wijken. Dit hoort bij de inclusieve samenleving, waar iedereen erbij hoort en ertoe doet.
- Pilots uit te voeren met leerwerkbedrijf.

Daarnaast is er een kans dat er in de toekomst meer taken en verantwoordelijkheden aan de gemeenten overgedragen zullen worden, zoals bijvoorbeeld de persoonlijke verzorging. Transformeren betekent ook een verschuiving van middelen. In het geval er meer taken naar de gemeenten worden overgeheveld van het rijk gaat het om overdracht van middelen uit de zorgverzekering naar de gemeenten.

Onze inhoudelijke uitdagingen en speerpunten voor de komende jaren

Er zijn in het sociaal domein belangrijke trends en ontwikkelingen, waar wij als gemeente op willen anticiperen. Vanuit deze trends en ontwikkelen zien wij vier belangrijke inhoudelijke speerpunten voor de komende jaren. Onze focus is gericht op:

1. Gelijke ontwikkelkansen creëren

Gezond en veilig opgroeien

De gemeente geeft de komende jaren blijvend aandacht aan het goed organiseren van alle mogelijke vormen van ondersteuning gericht op het versterken van de ontwikkelkansen van jeugdigen, van preventie tot jeugdbescherming.

Zingeving

In het kader van gelijke ontwikkelkansen is het van belang dat mensen het gevoel hebben dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij. Hilversum biedt

verschillende minimaregelingen en faciliteert laagdrempelige activiteiten in de buurten voor volwassenen van alle leeftijden.

Goed taalonderwijs

Taal en spraak vormen een essentieel onderdeel van het leven. De taal machtig zijn, heeft een groot effect op opleidingsniveau en het behalen van een zogenaamde startkwalificatie (zie hieronder). De gemeente Hilversum stimuleert vroegsignalering en vroegbehandeling van taalachterstanden.

Startkwalificatie

Voor het vinden van een betaalde baan is het van belang om een startkwalificatie te hebben. Dit is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om kans te maken op een goede baan (havo, vwo-diploma of een mbo-diploma op niveau 2). De gemeente blijft actief inzetten op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

2. Stimuleren om meer voor elkaar te betekenen

Stimuleren en ondersteunen vrijwilligers

De gemeente Hilversum wil bijdragen aan de randvoorwaarden die het mogelijk maken dat vrijwilligers zich enthousiast inzetten en drempels wegnemen voor anderen om actief te worden.

Stimuleren en ondersteunen mantelzorgers

Hilversum versterkt de komende jaren het beleid op het gebied van mantelzorg(ondersteuning). Belangrijk aandachtspunt daarbij is dat het aanvragen van ondersteuning zo laagdrempelig mogelijk is. Inwoners moeten kunnen rekenen op goede informatie en eenvoudige aanvraagprocedures.

3. Kansen op werk verbeteren

Begeleiding inwoners en werkgevers naar/op werk

De gemeente kan geen baangarantie geven en inwoners hebben zelf de verantwoordelijkheid om werk te vinden. Behoort een betaalde baan niet tot de mogelijkheden, dan is het van belang om voor deze inwoner een vorm van dagbesteding te vinden. Dat maakt het leven zinvol.

Voldoende banen en goede match op aanbod

De gemeente daagt werkgevers in Hilversum uit om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Dit betekent dat de gemeente werkgevers stimuleert om mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen.

4. Goed vangnet bieden

Minimaregelingen en schuldhulpverlening

De gemeente Hilversum heeft een breed scala aan speciale regelingen voor mensen met een minimuminkomen. Met deze regelingen wil de gemeente bijdragen aan de ontwikkelkansen van inwoners. Ook schulden belemmeren inwoners om een bijdrage te leveren aan de samenleving. Aanhoudende financiële problemen maken dat mensen bij de dag gaan leven. Hilversum kiest voor een brede dienstverlening en legt daarbij nadruk op preventie en het voorkomen van schulden. Zijn er schulden dan richt de gemeente zich samen met de inwoner met schuldhulpverlening op het bereiken van een structurele verbetering van de situatie.

Ondersteuning bij zelfstandig wonen

Inwoners blijven vaker zelfstandig wonen. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor andere inwoners met een bijvoorbeeld verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Als mensen dit niet zelf redden kan de gemeente individuele ondersteuning organiseren. De gemeente indiceert de ondersteuning die nodig is, betaalt deze, houdt toezicht op de kwaliteit en faciliteert de netwerken om de ondersteuning goed te organiseren.

Ondersteuning bij regie

De regisseurs van het Sociaal Plein helpen kwetsbare inwoners die niet in staat zijn om zelf regie te voeren over hun leven. Vaak is hierbij sprake van een ingewikkelde problematiek op verschillende terreinen. Met onder andere zorgorganisaties en woningbouwcorporaties werkt het Sociaal Plein de komende jaren aan het verder versterken van deze regierol, zodat de kwetsbare inwoners beter kunnen worden ondersteund.

Crisishulp en Veilig Thuis

Voor de inwoners waarbij de veiligheid in het geding is, die toezicht nodig hebben bij het zelfstandig wonen (beschermd wonen), of die tijdelijk een opvangplek nodig hebben, gaan de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek de komende jaren nauwer samenwerken. Een belangrijk speerpunt is de versterking van de crisiszorg. De gemeenten willen de crisiszorg de komende jaren gaan bundelen binnen Gooi en Vechtstreek.

Ook het bestrijden van huiselijk geweld en kindermishandeling is en blijft een belangrijk speerpunt voor de komende jaren. De organisatie Veilig Thuis (Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling) speelt hierin een centrale rol.

De wereld van het sociaal domein is dynamisch. Het is een samenspel van inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en gemeente dat voortdurend in beweging is. We staan als overheid voor de opgave om nog meer samen te werken met anderen en meer aan te sluiten op de agenda van de samenleving. Voor het sociaal domein is het essentieel dat we met de buurt- en de zorgnetwerken een stevige en solide basisinfrastructuur vormen en beter leren inspelen op wat leeft in de samenleving. Daar hoort voortdurende reflectie en een dynamische leeragenda bij.

Onze verschillende rollen als gemeente in het sociaal domein

Onze rol als gemeente in het sociaal domein is voor een groot deel van onze bevolking beperkt. De meeste inwoners hebben de gemeente in hun dagelijkse leven niet nodig. Wij gaan uit van de kracht van onze inwoners. We zijn ervan overtuigd dat buurten in het sociaal domein daarbij een belangrijke rol hebben. Buurten die meer eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor hun directe omgeving nemen en krijgen, worden sterkere buurten. Belangrijke thema's uit het sociaal domein waar wij komende jaren samen met inwoners en stakeholders verder aan willen vormgeven zijn bijvoorbeeld de ontmoetingsplekken in de buurt, het versterken van de preventieve ondersteuningsnetwerken en de buurtbedrijven.

In het sociaal domein zijn de verschillende rollen van de overheid allemaal aan de orde:

- De rechtmatige overheid: de overheid die controleert of iemand een uitkering nodig heeft.
- De presterende overheid: de overheid die zorg toewijst en inkoop en dat op een effectieve en efficiënte manier wil doen.
- De samenwerkende overheid: de overheid die samen met het passend onderwijs bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen, samenwerkt in de Werkkamer met het bedrijfsleven.
- De responsieve overheid: de overheid die anticipeert op burgerinitiatieven en faciliteert waar dit nodig is.
- De verantwoordelijke overheid: de overheid die ingrijpt als dit nodig is om kwetsbare inwoners of hun omgeving te beschermen.

Om de opvang en bescherming van onze inwoners goed te kunnen borgen, werken we nauw samen met de andere regiogemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek en stakeholders zoals de Geestelijke Gezondheidszorg, woningbouwcorporaties, opvang voor dak en thuislozen. Deze rol komt nadrukkelijk aan de orde bij de gemeente die een goed vangnet moet bieden aan kwetsbare inwoners.

Groenbeleidsplan Hilversum 2030 (2013)

Inleiding

Het groenbeleidsplan geeft invulling aan de ambitie van het college door al het beleid rond het thema groen voor de gehele gemeente Hilversum integraal, samenhangend en geactualiseerd te beschrijven en te formaliseren.

Het groen in en rondom Hilversum staat onder druk en de verwachting is dat deze druk de komende jaren verder zal toenemen. Bijvoorbeeld door de toenemende verstedelijkingsdruk, decentralisatie van groenbeleid en bezuinigingen. Dit maakt het noodzakelijk om actief groenbeleid te voeren.

Hiertoe kiest de gemeente Hilversum vijf speerpunten:

1. Vastleggen groenbeleid en streefbeelden
14. Behoud en versterking natuurgebieden in het buitengebied
15. Verbeteren samenhang tussen stadsrand en buitengebied
16. Inzetten op kwaliteit en beleving van groen in de stad
17. Mensen betrekken bij groen en profileren Hilversum als groene stad

Vastleggen groenbeleid en streefbeelden

In de streefbeelden wordt de gehele groenstructuur van Hilversum en directe omgeving op samenhangende wijze beschreven. Hierbij zijn voortschrijdend inzicht en autonome ontwikkelingen zoals wet- en regelgeving doorvertaald in een integraal geactualiseerd beleid. De visie van dit groenbeleidsplan is vertaald in streefbeelden voor groenstructuren en -gebieden in Hilversum. Het vastleggen van streefbeelden als uitwerking van het groenbeleid is nodig om plannen te kunnen toetsen aan beleid en om hierbij kaders te kunnen stellen.

Behoud en versterking natuurgebieden in het buitengebied

De waarde van deze gebieden voor recreatie en ecologie is van regionale betekenis en werd al aan het begin van de 20e eeuw erkend. Door stedelijke ontwikkeling stond het buitengebied in het Gooi toen voortdurend onder druk en zijn met name de gebieden rond de bebouwingskernen bebouwd. Met de overdracht van natuurgebieden aan Stichting Het Gooisch Natuurreservaat (GNR) en Natuurmonumenten ^{BL} is vanaf 1932 succesvol gestart met de bescherming van de resterende natuurgebieden. Tot op heden is er daarna verder gewerkt aan het beschermen en zorgvuldig beheren van de natuurgebieden in het buitengebied, met name via het GNR.

Hilversum zet deze lijn voort door invulling te geven aan de volgende beleidsuitgangspunten:

- Geen nieuwe bebouwing in het buitengebied
- Behoud illusielandchap
- Ruimte voor routegebonden recreatie
- Natuurgebieden worden planologisch beschermd
- Natuurgebieden worden waar mogelijk met elkaar verbonden
- Natuurgebieden vergroten of verbeteren bij gebiedsontwikkeling
- Eigendom natuurorganisaties binnen de EHS bevorderen
- Beschermen van soorten
- Zuinig met water
- Zonering recreatie om knelpunten te voorkomen
- Openbaar groen als uitgangspunt
- Jacht: Nee, tenzij
- Begrazing hoort bij bos- en heidebeheer
- Streven naar gevarieerd en natuurlijk bos
- Dood hout mag, maar niet overal
- Tegengaan van versnippering van groengebieden
- Variatie in groengebieden
- Kansen benutten

Verbeteren samenhang tussen stadsrand en buitengebied

De stadsrand van Hilversum is grotendeels ontworpen als beëindiging van het stedelijk gebied. In dit ontwerp van stadsarchitect Dudok is veel aandacht besteed aan de overgang tussen stedelijk gebied en het buitengebied. De zichtlijnen ^{BL} naar het buitengebied die Dudok ^{BL} heeft ontworpen staan onder druk en hebben in een aantal gevallen niet de kwaliteit die hier mogelijk is. Versterking en/of herstel van de bestaande zichtlijnen is daarom gewenst. Indien passend en mogelijk kunnen nieuwe zichtlijnen worden gerealiseerd bij nieuwbouwprojecten. Aantrekkelijk ingerichte en goed toegankelijke stadsranden zijn van belang voor de woonkwaliteit van Hilversum. Daarnaast kan door intensivering van het gebruik van de stadsranden de gebruiksdruk op het buitengebied verminderen.

Hilversum zet in op verbetering van de ruimtelijke- en gebruikskwaliteit van de stadsrand door invulling te geven aan de volgende beleidsuitgangspunten:

- Streven naar samenhang tussen groen en de stedenbouwkundige structuur
- Hilversum tuinstad
- Ruimte voor routegebonden recreatie
- Spelen in het groen bevorderen
- Oplossen knelpunt onbeheerde gebieden
- Exotenbeheer blijft nodig

Inzetten op kwaliteit en beleving van groen in de stad

Er wordt terughoudend omgegaan met het bebouwen van de laatste open ruimten, en waar dit gebeurt worden plannen opgesteld die recht doen aan de groenstructuur. Conflicten tussen verschillende gebruikersgroepen worden waar mogelijk voorkomen door inrichting en beheer hierop af te stemmen. Publieke toegankelijkheid is voor alle stedelijke groengebieden een uitgangspunt. Het (voor lange termijn) veilig stellen van zorgvuldig beheer in alle gemeentelijke groengebieden is een ambitie met prioriteit. Groen en groengebieden worden meer gebruikt om het (micro) klimaat en de mogelijkheden voor waterberging in het stedelijk gebied te verbeteren. De gemeente Hilversum spant zich in om natuurwaarden in de stad waar mogelijk te behouden en te vergroten. Daarnaast stimuleert de gemeente initiatieven voor vergroting van natuurwaarden in particuliere tuinen en door particuliere initiatieven.

Hilversum streeft naar een goede kwaliteit en beleving van groen in het stedelijk gebied door invulling te geven aan de volgende beleidsuitgangspunten:

- Groen blijft groen
- Spelen in het groen bevorderen
- Natuur in de stad stimuleren
- Respect voor de ondergrond
- Respect voor de historie
- Streven naar diversiteit
- Streven naar goed en efficiënt beheer
- Bomenbestand inzichtelijk maken
- Zorgvuldig omgaan met lanen
- Oplossen knelpunt onbeheerde gebieden
- Groen realiseren bij bouwprojecten
- Planologisch beschermen van groen in woon- en verkeersbestemmingen
- Overbodige verkeersruimte omzetten in groen
- Inzetten op kwaliteit en beleving van groen
- Stimuleren vrijwillig groenbeheer en particuliere initiatieven
- Verkoop van snippergroen: Nee tenzij
- Terughoudendheid bij het kappen van bomen
- Aandacht voor de relatie tussen monumenten en groen
- Bomen krijgen ruimte om te kunnen groeien
- Beheer afgestemd op streefbeeld
- Ontwerpen streefbeeld afgestemd op gebiedskenmerken en beheer
- Gebruik chemische middelen minimaliseren

Mensen betrekken bij groen en profileren Hilversum als groene stad

Draagvlak voor een groene stad begint bij betrokkenheid van bewoners bij het groen, zowel privé als openbaar. Het Hilversumse bestuur vindt het van belang 'om de Hilversummers goed te betrekken bij het maken van plannen op zowel wijk- als stedelijk niveau'. Educatie en communicatie spelen hierbij een sleutelrol. Natuurorganisaties als Goois Natuurreservaat, Natuurmonumenten en het Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) vervullen een belangrijke rol in natuureducatie, maar zijn gespecialiseerd op de natuur buiten de stad.

Educatieve programma's over groen in de stad kunnen het begrip en de betrokkenheid bij groen in de woonomgeving vergroten. Basisscholen en de gemeente kunnen hierin samen optrekken. Communicatie is de tweede pijler waarop het begrip voor groen rust. Door regelmatig en actief te communiceren over groen in en om de stad blijven de inwoners betrokken. Het Hilversumse bestuur kiest ervoor 'Hilversum Mediastad in het groen' te blijven uitdragen in de citymarketing. De aanwezige groene kwaliteiten zijn van belang voor een gunstig vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijven.

Hilversum betreft mensen bij groen en profileert stad en regio als groene omgeving door invulling te geven aan de volgende beleidsuitgangspunten:

- Hilversum tuinstad
- Behoud aanbod natuureducatie
- Spelen in het groen bevorderen
- Goede informatie en communicatie over groen
- Stimuleren 'tijdelijk groen' op braakliggende bouwplaatsen
- Vergroten betrokkenheid bij groen
- Toeristische bekendheid van het Gooi versterken
- Stimuleren vrijwillig groenbeheer en particuliere initiatieven
- Terughoudendheid bij het kappen van bomen
- Bomenbestand inzichtelijk maken
- Goede informatie en communicatie over groen

Om deze speerpunten ten uitvoer te brengen heeft de gemeente Hilversum een planologisch instrumentarium tot haar beschikking. Dit is echter onvoldoende om de visie en speerpunten te bewerkstelligen. Aanvullend zijn daarom veertig uitvoeringsmaatregelen ten behoeve van groen in Hilversum geformuleerd. Binnen de huidige beschikbare capaciteit en financiële middelen kunnen 16 van de veertig maatregelen de komende jaren (2012 en verder) worden uitgevoerd. De maatregelen 17 t/m 40 komen op middellange (2019-2024) en lange termijn (2025-2030) aan bod indien hiervoor aanvullende capaciteit en financiën worden vrijgemaakt.

Structuurvisie Hilversum 2030 (2013)

Inleiding

De Structuurvisie Hilversum 2030 is een (integrale) visie op hoofdlijnen voor het gehele grondgebied van de gemeente en heeft betrekking op alle aspecten van het gemeentelijk ruimtelijk beleid. Het geeft aan welke richting de gemeente op wil, gezien door de bril van vandaag en de verwachtingen voor de toekomst.

Het is belangrijk dat de gemeente een samenhangende visie heeft op het ruimtegebruik van Hilversum. Het opstellen van een structuurvisie maakt het mogelijk bestaande sectorale beleidsnota's in samenhang te brengen en ruimtelijk te vertalen. In deze structuurvisie maken we keuzes, waardoor ambitie binnen de beschikbare ruimte past. Het maakt bewoners en andere belanghebbenden duidelijk welke ruimtelijke indeling de gemeente Hilversum nastreeft.

5 speerpunten

De structuurvisie Hilversum 2030 is opgebouwd rond vijf speerpunten. Deze zijn beschreven vanuit de situatie in 2030:

1. Goede woongemeente

In 2030 is Hilversum een gewilde en aantrekkelijke plaats om in te wonen. Hilversum heeft voor elk wat wils, ook wat de betaalbaarheid van woningen betreft. In 2030 hebben woningen niet alleen een woonfunctie, maar worden ze ook gebruikt om in te werken of om zorg in te ontvangen. Door technische ontwikkelingen zijn gebruiksfuncties niet meer strikt gebonden aan gebouw, plaats of tijd. Door de gebruiksmogelijkheden te verruimen wordt leegstand aangepakt en duurzaam herontwikkeld. Ook wordt er zo goed mogelijk gebruik gemaakt van de aanwezige gebouwen. Door onder meer ondersteunende functies toe te staan, zijn bedrijventerreinen aantrekkelijker gemaakt.

Voorzieningen

In 2030 zijn er in elke wijk voldoende basisvoorzieningen, zoals winkels, huisartsen en scholen. Stedelijke en (boven-)lokale centrumvoorzieningen staan op goed bereikbare plekken in de stad.

Alle basisvoorzieningen zijn bereikbaar, beschikbaar en toegankelijk voor alle inwoners van Hilversum. In 2030 zijn alle voorzieningen op orde. Het gaat daarbij om de aanwezigheid, verscheidenheid, bereikbaarheid en spreiding van een groot aantal (basis-)voorzieningen, zoals scholen voor primair en voortgezet onderwijs, kinderopvang, welzijn, cultuur, speel- en sportvoorzieningen, winkels, (eerstelijns-) gezondheidszorg, (openbaar) vervoer, (verkeers-)veiligheid en parkeren.

Openbare ruimte, spelen en parkeren

De openbare ruimte is in 2030 een belangrijk plek voor ontmoeting. De ruimte is prettig om te verblijven en veilig en toegankelijk voor iedereen. De openbare ruimte is bestemd voor verkeer en parkeren, voor groen en om te spelen. De verdeling, indeling en het gebruik van de ruimte vragen om een zorgvuldige afweging van belangen. In 2030 bieden speelplekken de ruimte aan kinderen en jongeren om elkaar te ontmoeten en te spelen. In de openbare ruimte zijn informele en formele speelplekken.

Door toenemend autobezit zijn in bestaande (woon-)wijken problemen ontstaan met parkeren in de openbare ruimte. Om deze parkeerproblemen op te lossen, is in 2030 in heel Hilversum parkeren op maaiveld gereguleerd. Voor elke woning is gemiddeld één parkeerplaats op de openbare weg beschikbaar. Met uitzondering van enkele villagebieden en bedrijventerreinen. Door de groei van het autobezit wordt een groter beroep gedaan op ieders eigen verantwoordelijkheid. Uitzonderd het centrum komen bewoners en bedrijven in aanmerking voor maximaal één gereduceerde parkeervergunning op maaiveld. Bewoners en bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het vinden van een parkeeroplossing voor hun tweede en derde auto.

Woningbouwprogramma

In 2030 is Hilversum een gewilde en aantrekkelijke plaats om te wonen. De stad heeft voor elk wat wils, van dorps en lommerrijk tot meer groen stedelijk en centrumstedelijk. Ook op het gebied van betaalbare en toegankelijke woningen valt er in Hilversum veel te kiezen. In 2030 zijn er netto tussen de 3600 en 4500 woningen toegevoegd. Dit betekent dat er in de afgelopen jaren in Hilversum gemiddeld 200 á 250 nieuwe woningen per jaar zijn gebouwd. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat er voldoende woningen zijn voor starters (op de woningmarkt), er ruimte is voor doorstroming (verhuizen naar een andere woning) en beperkt voor migratie (verhuizingen naar Hilversum).

In de afzonderlijke bouwplannen is niet exclusief voor één doelgroep gebouwd. Per locatie is ingezet op diversiteit, flexibiliteit en de marktvraag. Ook is rekening gehouden met de regionaal vastgestelde kaders voor betaalbaarheid en toegankelijkheid

De bestaande woningvoorraad is in 2030 sterk verduurzaamd. Er zijn tientallen lokale energie-initiatieven ontstaan waarbij bewoners en bedrijven gezamenlijk schone energie opwekken en verbruiken.

Werken

Hilversum is een werkgemeente voor de hele regio. Omgekeerd werken ook veel Hilversummers in de regio en daarbuiten. Alhoewel de arbeidsmarkt grotendeels regionaal functioneert, is het belangrijk dat veel werkgelegenheid lokaal gevestigd blijft. De lokale werkgelegenheid sluit aan op de samenstelling en opleiding van de lokale beroepsbevolking. Werkgelegenheid bevindt zich hoofdzakelijk geconcentreerd op de verschillende bedrijventerreinen en kantoorlocaties. De samenstelling van de lokale bevolking biedt voldoende arbeidspotentieel voor de lokale en verzorgende bedrijven. Dat geldt bijvoorbeeld voor sectoren als de zorg, waarin een tekort aan arbeidskrachten dreigt.

18. Behoud natuurgebieden

De ligging van Hilversum in het groen is in 2030 een van de belangrijkste kwaliteiten. Als een groene jas liggen de natuurgebieden rond Hilversum. De kostbare natuur is beschermd. Alle omliggende natuurgebieden zijn overgedragen aan natuurorganisaties.

De natuur rondom Hilversum is in 2030 uitgebreid. Bij herontwikkeling van de dynamische gebieden in het buitengebied zijn delen daarvan aan de natuur teruggegeven als dat wenselijk en mogelijk was, zoals in het plangebied Monnikenberg. De toegankelijkheid en bereikbaarheid van omliggende natuurgebieden is verbeterd. Fietzers maken veelvuldig gebruik van het fietspad Rondje Hilversum. Vanuit de woonwijken zijn directe en veilige fiets- en wandelroutes naar de omliggende natuur aangelegd.

Er is winst geboekt op het gebied van de ecologie. De soortendiversiteit is vergroot. Doordat de natuurgebieden met elkaar verbonden zijn, hebben dieren een groot leefgebied gekregen.

Recreatie

Er is nauw met de grondeigenaren GNR en Natuurmonumenten samengewerkt om ook het zicht tussen het stedelijk gebied en het buitengebied te verbeteren. Hierbij is uitgegaan van het basisprincipe van Dudok: langgerekte, steeds breder wordende groenzones lopen vanuit het centrum richting de omliggende natuurgebieden. Tegelijkertijd zijn op verschillende plaatsen in de stadsrand groene speelplekken aangelegd. Het fietsrondje Hilversum is in 2030 een begrip. Om dit fietsrondje te realiseren zijn de ontbrekende schakels aangelegd.

Ecologie

In 2030 zijn alle natuurgebieden rond Hilversum met elkaar verbonden. Rijk, provincie, gemeenten en natuurorganisaties hebben hier jaren hard aan gewerkt. Verschillende natuurverbindingen met grote en kleine faunapassages verbinden de natuur rond Hilversum. Alle ecoducten zijn geschikt voor edelherten en ander aanwezig wild.

19. Mediastad

In 2030 is Hilversum de Mediastad van Nederland. De creatieve sector in Hilversum zorgt voor veel werkgelegenheid. De rode draad door deze sector is het gebruik van beeld en geluid. Bedrijven en de overheid hebben steeds geïnvesteerd om Hilversum dé Mediastad van Nederland te laten blijven. De kracht van Hilversum zit in de combinatie van jonge en volwassen bedrijven. Volwassen bedrijven bieden investeringsvermogen. Jonge creatieve bedrijven zijn van belang vanwege hun nieuwe kennis, producten en diensten. Daarnaast is samenwerking met kennisinstellingen van belang voor vernieuwing in de sector.

Hilversum is ook in 2030 een vanzelfsprekende vestigingslocatie voor creatieve bedrijven. Hoewel grote steden als Amsterdam en Utrecht veel economische, functionele, maatschappelijke en culturele diversiteit bieden, vestigen veel creatieve bedrijven zich in Hilversum. Dit komt omdat Hilversum een effectief productie- en distributiecentrum is voor digitale en audiovisuele content. Daarnaast heeft Hilversum zich ontwikkeld tot een

kraamkamer voor de creatieve sector met opleidingen, kennis en experimenteerruimte. Ook vanwege de ruimtelijke kwaliteiten (woon- en werkklimaat), de aanwezige culturele en sociale diversiteit en de aanwezigheid van een bruisend en goed bereikbaar centrum heeft Hilversum een aantrekkelijk klimaat voor creatieve bedrijven.

Hilversum ondersteunt innovatie bij creatieve bedrijven, bijvoorbeeld de toepassing van media in andere sectoren zoals zorg en toerisme. Internet-, game- en social mediabedrijven en marketing- en communicatiebedrijven zijn belangrijk voor de innovatie.

Imago

In 2030 kent Hilversum honderden kleinere en grotere mediabedrijven. Ze geven Hilversum een eigen identiteit en kleur. Hilversum heeft zichtbaar gemaakt wat het te bieden heeft voor zakelijke doelgroepen, bestuurlijke relaties en het brede publiek. Hilversum is verjongd, beter bereikbaar en huisvest diverse hippe nieuwe mediabedrijven. De digitale bereikbaarheid is uitstekend: glasvezel is voor inwoners en bedrijven beschikbaar in heel Hilversum. Via glasvezel is het Media Park verbonden met alle belangrijke studio's en uitzendlocaties in Nederland en met de Amsterdam Internet Exchange (AMS-IX), één van de grootste internetknooppunten ter wereld.

Relatie met andere beleidsvelden

Kennisontwikkeling en innovatie spelen een centrale rol in het versterken van het creatieve bedrijfsleven in Hilversum. De stad heeft een aantal gerenommeerde instituten dat zich bezighoudt met onderwijs en onderzoek. Het verbinden van bedrijfsleven met onderwijs en onderzoek is noodzakelijk. Het zorgt voor een continue aanwas van goed opgeleid personeel en nieuwe technologie voor de ontwikkeling van producten en diensten.

Kunst, culturele voorzieningen en erfgoed hebben een grote aantrekkingskracht op creatieve bedrijven en vormen een voedingsbodem voor creatieve ondernemingen. In 2030 heeft Hilversum veel culturele activiteiten en wordt cultureel ondernemerschap gestimuleerd. Hiertoe zijn ontmoetingsplekken gerealiseerd waar onder meer creatieve ondernemers van gebruik maken.

Jongeren en jonge gezinnen hebben in 2030 goede kansen op de woningmarkt. Zij vormen een belangrijke doelgroep als werknemers voor de creatieve bedrijven. Ook voor de opleidingen is jongerenhuisvesting belangrijk. In 2030 biedt Hilversum voldoende woon-werkruimte voor studenten en pas afgestudeerden.

20. Centrumgemeente

In 2030 is Hilversum de centrumgemeente van het Gooi met een aantrekkelijk bruisend stadscentrum. In de afgelopen jaren is er veel gebeurd. In het centrum is een breed aanbod aan winkels, een levendige warenmarkt, evenementen en een gezellig horeca- en cultureel aanbod te vinden. Dit bruisende centrum is aantrekkelijk voor alle inwoners van Hilversum. Maar het is ook een trekker voor mensen uit omliggende gemeenten en toeristen. De pleinen in het centrum en de parken daaromheen zijn levendige plekken, die uitnodigen voor ontmoeting en verblijf. Hilversum heeft in 2030 een breed aanbod

aan regionale voorzieningen. De aanwezigheid van bijvoorbeeld zorg, (speciaal en beroeps-)onderwijs, vermaak, culturele voorzieningen en welzijnsvoorzieningen maken het aantrekkelijk om in Hilversum te wonen en te leven. Niet alle regionale voorzieningen bevinden zich in Hilversum. Complementariteit in de regio staat voorop.

De centrumfunctie van Hilversum wordt verder versterkt door de clustering van zorg. Hilversum biedt de meest vooruitstrevende zorg van Nederland. Niet alleen op zorgpark Monnikenberg maar ook via een fijnmazig netwerk door heel Hilversum. Om de sectoren media, creatieve bedrijvigheid en zorg te versterken, is er een koppeling gemaakt tussen onderwijs en werkgelegenheid. Er is bijvoorbeeld een dependance van een hbo-v (verpleegkunde) opleiding in Hilversum gekomen. Daarnaast zijn er aanvullende mediaopleidingen gekomen op hbo-niveau en/of wo-niveau. Toekomstige werknemers krijgen hun opleiding in Hilversum.

Detailhandel en horeca

In 2030 is het centrum van Hilversum de ontmoetingsplek van de stad. Het centrum is aantrekkelijk voor inwoners van Hilversum, mensen uit de regio en daarbuiten. Een sterk en breed aanbod van detailhandel en horeca zorgt, aangevuld met culturele functies, voor een bruisend centrum. De binnenstad is de belangrijkste detailhandelslocatie van Hilversum. Samen met De Gijsbrecht is het een trekker voor regionaal publiek. De andere winkelgebieden in Hilversum hebben (grotendeels) lokale betekenis. Deze locaties zijn belangrijk voor buurt en wijk en voorzien in dagelijkse boodschappen. Het centrum kent drie verschillende horecagebieden. Elk met een eigen karakter. Een restaurantzone, het uitgaansgebied en horeca in het kernwinkelgebied. Er zijn geen nieuwe winkelstraten toegevoegd aan het oude centrum. In het compacte centrum wordt de ruimte boven winkels wel beter gebruikt. Boven winkels mag in beginsel alles, tenzij zwaarwegende belangen zich daartegen verzetten. De grondhouding is ja, tenzij.

Cultuur

Als centrumgemeente heeft Hilversum een breed aanbod van culturele voorzieningen van lokale en regionale betekenis. Culturele voorzieningen in Hilversum zijn extra belangrijk als ze aansluiten op de sterke punten van Hilversum, zoals beeldcultuur, muziek en architectuur. Bijvoorbeeld Beeld en Geluid, Muziekcentrum voor de Omroep, Wisseloord studio's en Dudok architectuur. Deze zijn in landelijk opzicht uniek en van (inter-)nationaal belang.

Bereikbaarheid

Hilversum is in 2030 goed bereikbaar. In de afgelopen jaren zijn diverse investeringen in mobiliteit gedaan. De perrons van station Sportpark zijn ter hoogte van het ROC tegenover elkaar gelegd. In 2030 wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de vrijliggende busbaan tussen Hilversum en Huizen. Ook de aftakking via zorgpark Monnikenberg naar het ArenaPark is qua reizigersaantallen een succes. Rijkswaterstaat heeft in 2030 alle omliggende rijkswegen voorzien van spitsstroken. De verbreding van de A27 en de A1 heeft direct geresulteerd in een afname van sluipverkeer op Hilversums grondgebied. In 2030 hebben de provincies Utrecht en Noord-Holland diverse transferia op knooppunten van rijkswegen en openbaar vervoer gerealiseerd. Veel Hilversumse werknemers en bezoekers maken gebruik van transferia in de regio.

21. Stedenbouw en architectuur

In 2030 staat Hilversum bekend om zijn hoogwaardige stedenbouwkundige, architectonische en landschappelijke kwaliteiten. De tuinstadgedachte en het beëindigingsplan van Dudok zijn hierbij als vertrekpunt genomen. Sterke punten in de stad zoals prachtige gebouwen, omroep-complexen en industrieel erfgoed maar ook groene plekken zijn met elkaar verbonden. De harmonieuze groene overgangen tussen stad en omliggende natuurgebieden zijn zichtbaar en voelbaar gemaakt. In de woongebieden zijn de bestaande karakteristieken, woonmilieus en kwaliteiten per wijk behouden. Diverse gebouwen hebben een andere functie gekregen, bijvoorbeeld kantoorpanden die zijn omgebouwd naar woningen. Uitbreidingen, verdichtingen en schaalsprongen zijn voornamelijk in de dynamische gebieden gerealiseerd. Binnen de stad zijn verschillende dynamische gebieden aangewezen: centrum, Monnikenberg, Bedrijventerrein Crailo, Media Park, ArenaPark, Kerkelanden en Havenkwartier, de Spoorzone, Anna's Hoeve, de Larenseweg en Zonnestraal. Voor elk van deze gebieden is een nadere uitwerking gemaakt.

Alle dynamische gebieden hebben hun eigen specifieke kwaliteit. Doordat per gebied kwaliteitseisen zijn gesteld is er ruimtelijke samenhang ontstaan. Op prominente plekken zijn gebouwen gerealiseerd met een hoge architectonische kwaliteit. Dit is bereikt door het inzetten van verschillende instrumenten, zoals masterplannen, beeldkwaliteitsplannen, ambitiedocumenten en adviezen van de stadsbouwmeester. Hilversum heeft een compact, levendig en aantrekkelijk centrum gekregen met verschillende functies en karakteristieken. De aangename openbare ruimtes in het centrum nodigen uit voor ontmoeting en verblijf. Er is meer ruimtelijke samenhang en elan ontstaan. Hilversum is hiermee de tuinstad van de 21ste eeuw.

Dorp en stad

In 2030 is er een duidelijk onderscheid tussen woongebieden met beperkte ruimtelijke uitbreidingen en dynamische gebieden waar ruimtelijke ontwikkelingen, functiemenging, schaalsprongen en bijzondere ruimtelijke kwaliteiten zijn gerealiseerd. In de woongebieden zijn in 2030 per wijk bestaande karakteristieken en kwaliteiten behouden. In de dynamische gebieden zijn veel woningen, bedrijven, het ziekenhuis en andere zorggebouwen, media gerelateerde bedrijven, onderwijsgebouwen en welzijnsfuncties gerealiseerd.

Monumenten

Hilversum onderscheidt zich nog altijd op (inter-)nationaal niveau als de stad van jonge monumenten en stedenbouw. Hilversum heeft in 2030 ongeveer duizend beschermde monumenten.

Groene vingers, zichtlijnen en lanen

Belangrijke kwaliteiten van Hilversum zijn de harmonieuze en groene overgangen tussen de stad en het omringende landschap. Deze zijn gebaseerd op het door Dudok gemaakte beëindigingsplan. In 2030 is op tal van plekken de prachtige omgeving zichtbaar en voelbaar.

Hoogbouw

In de jaren negentig is bij de overdracht van natuurgebieden aan het GNR afgesproken niet meer in het buitengebied te bouwen. Sindsdien is in deze natuurgebieden niet gebouwd. De gemeenteraad van Hilversum heeft in de jaren negentig ook besloten om de gewestelijke richtlijn van maximaal 20 meter hoog bouwen te verlaten. Op een aantal plekken in de stad is in 2030 hoogbouw gerealiseerd. Dit om eenvormigheid in nieuwe bebouwing te voorkomen, bepaalde gebieden in de stad te accentueren en voldoende en aantrekkelijke openbare ruimte over te houden. Voor elk van deze locaties zijn maximale hoogtes vastgelegd.

Woonmilieus

Er is in 2030 nog steeds een verscheidenheid aan woonmilieus. Hieruit is de ontstaansgeschiedenis van Hilversum af te lezen. Villagegebieden, dorpse delen, tuinstadwijken (Dudok), naoorlogse woonwijken en grootschalige stedelijke bebouwing (oostelijke binnenstad en Villa Industria) zijn nog steeds duidelijk herkenbaar.

Visie op klimaatneutraal Hilversum 2050 (2012)

Inleiding

Met de ambitie klimaatneutraal in 2050 wil de gemeente Hilversum haar steentje bijdragen aan een leefbare wereld. De focus ligt daarbij op vermindering van fossiele brandstoffen, omdat veel problemen zoals klimaatverandering, energietekort en voedselprijzen daarmee samenhangen.

De groeiende energievraag wereldwijd zorgt voor toenemende schaarste aan fossiele brandstoffen en leidt daarmee tot prijsstijgingen. Niet alleen van fossiele brandstoffen, maar ook van grondstoffen en voedsel. Deze prijsstijgingen kunnen economische consequenties hebben en beïnvloeden de koopkracht van huishoudens. Daarnaast zijn de landen die onze fossiele brandstoffen leveren vaak politiek instabiel. Het betekent dat de leveringszekerheid geringer is en de kostprijs sterker kan fluctueren.

Broeikasgassen

Afgezien van de directe economische kosten van fossiele brandstoffen, is de verbranding ervan problematisch: het leidt tot het vrijkomen van kooldioxide (CO₂), stikstofoxiden (NO_x), zwaveldioxide (SO₂) en fijnstof. Deze stoffen veroorzaken het versterkte broeikaseffect, de verzuring en de fijnstof-problematiek.

Klimaatbeleid

Internationaal zijn afspraken gemaakt over de reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Hierbij is het doel de temperatuurstijging wereldwijd te beperken tot nog maximaal 2 graden Celsius ten opzichte van 2009. De acht grootste industrielanden zullen hiervoor hun broeikasgassen-uitstoot in 2050 met 80% terugdringen ten opzichte van 1990.

Nederland heeft de internationale afspraken vertaald in nationaal klimaatbeleid. Het kabinet Rutte I (geformeerd in 2010) wil in 2020 de uitstoot van broeikasgassen met 20 procent gereduceerd hebben ten opzichte van 1990, jaarlijks 2 procent energie-efficiëntie bereiken en de energievraag voor 18 procent dekken uit duurzame energiebronnen (wind, zon, water, biomassa). Het beleid krijgt zijn uitwerking in ondermeer klimaatakkoorden, meerjarenafspraken energie-efficiëntie, aanscherping van energieprestatiecoëfficiënt, en verplichte energielabels bij verkoop van woningen.

Uitstoot van CO₂ in Nederland en Hilversum

In 2008 bedroeg de totale CO₂-uitstoot in Nederland circa 176 miljoen ton. Met de overige broeikasgassen erbij, was deze (omgerekend naar CO₂-equivalenten) 207 miljoen ton.

Zou de CO₂-uitstoot in Nederland in 2008 gelijkelijk verdeeld zijn over de gemeenten, dan zou deze voor Hilversum als volgt zijn:

- op basis van inwoneraantal: 880 kiloton
- op basis van oppervlakte: 203 kiloton.

Volgens een uitgevoerde CO₂-scan is binnen de gemeente Hilversum in 2008 circa 300 kiloton CO₂ uitgestoten. Conclusie hieruit is dat deze per inwoner lager is dan gemiddeld in Nederland, maar per hectare hoger. Het eerste wordt veroorzaakt door de afwezigheid van energie-intensieve bedrijven (bijvoorbeeld metaal-, glasproductie, chemie) en het tweede door het feit dat de gemeente Hilversum een compact stedelijk gebied heeft, met een groot buitengebied.

Het grootste aandeel van de Hilversumse CO₂-uitstoot (circa 52%) komt voor rekening van de huishoudens. Circa 71% van de CO₂-uitstoot binnen de huishoudens wordt veroorzaakt door gasverbruik om de woning te verwarmen; de rest is elektriciteitsverbruik.

Hoe wordt Hilversum klimaatneutraal?

In het door de gemeenteraad vastgestelde initiatiefvoorstel (november 2010) zijn drie prioritaire thema's benoemd waarbinnen nog onvoldoende resultaten zijn geboekt:

1. Klimaat & Energie
22. Duurzame bedrijfsvoering
23. Duurzaam bedrijfsleven

Om systematisch te kunnen beoordelen of een project voldoende bijdraagt aan de gestelde doelen zijn zes toetsingscriteria geformuleerd:

1. Bijdrage aan CO₂-reductie.
24. Vermindering energievraag.
25. Kosteneffectiviteit.
26. Voorbeeldfunctie van gemeente.
27. Invloed van gemeente.
28. Rol/taak van gemeente.

Toetsingscriterium 1: Bijdrage aan CO₂-reductie

Projecten die veel CO₂-reductie opleveren hebben vanuit de doelstelling de voorkeur boven projecten die dit niet doen. Binnen Hilversum valt veel CO₂-uitstoot te reduceren binnen de

bestaande woningen en gebouwen. Hoe groter de CO₂-reductie, des te beter scoort een mogelijk project in dit toetsingscriterium.

Toetsingscriterium 2: Vermindering energievraag

Het terugdringen van de energievraag is belangrijker dan de energievraag te dekken uit duurzame energiebronnen. Immers, elk kilowattuur dat niet nodig is hoeft ook niet opgewekt te worden! Binnen Hilversum valt veel energievraag te verminderen binnen de bestaande woningen en gebouwen.

Hoe meer de energievraag wordt verminderd, des te beter scoort een mogelijk project in dit toetsingscriterium.

Toetsingscriterium 3: Kosteneffectiviteit

Het derde toetsingscriterium is gebaseerd op de wet van afnemende meeropbrengst: in het begin kan tegen relatief lage kosten, relatief veel effect worden bereikt. Naarmate er meer effect moet worden bereikt, nemen de kosten hiervan exponentieel toe. Binnen Hilversum is bijvoorbeeld het na-isoleren van woningen en bedrijven (door middel van vloer-, muur- en dakisolatie) een zeer kosteneffectieve maatregel: de investeringen verdienen zich gemakkelijk weer terug door lagere energielasten. Hoe meer er gebruik wordt gemaakt van kosteneffectieve maatregelen in een mogelijk project, des te beter scoort deze in dit toetsingscriterium.

Toetsingscriterium 4: Voorbeeldfunctie van gemeente

De gemeentelijke organisatie zelf heeft uiteraard een voorbeeldfunctie als het gaat om duurzame ontwikkeling. Zoals in het initiatiefvoorstel al genoemd werd: "Breng in praktijk wat je predikt". Binnen Hilversum hebben zichtbare maatregelen aan gemeentelijke gebouwen met een publieksfunctie (stadskantoor, zwembad) een goede voorbeeldfunctie. Laat eerst zien dat de gemeente haar eigen huis op orde heeft en dat klimaatneutraal mogelijk is. Hoe groter de zichtbaarheid, des te beter scoort een mogelijk gemeentelijk project in dit toetsingscriterium.

Toetsingscriterium 5: Invloed van gemeente

Daar waar de gemeente formele zeggenschap heeft (bijvoorbeeld over de inrichting van de openbare ruimte), is de invloed het grootst. Daar waar de relatie met de uitvoerende of de verantwoordelijke sterk is, is de slaagkans van een project groter. Hoe groter de invloed van de gemeente, des te beter scoort een mogelijk project in dit toetsingscriterium.

Toetsingscriterium 6: Rol/taak van gemeente

Binnen het klimaatbeleid kunnen gemeenten verschillende rollen op zich nemen, van passief tot actief:

- Voorlichter.
- Handhaver.
- Ondersteuner.
- Regisseur.
- Financierder/garantiegever.
- In- en verkoper duurzame energie.
- Mede-eigenaar duurzame energieproductiesystemen
- Netbeheerder.

De gemeente Hilversum ontwikkelt zich in 2012 naar een moderne organisatie met een klein ambtenarencorps. Denk hierbij aan termen als 'Slaak en Hoogwaardig' en een 'Zelfredzame samenleving'. Dit betekent tevens een herbezinning op het takenpakket. Het is mogelijk dat daardoor mogelijke projecten goed scoren op andere toetsingscriteria, maar toch niet in aanmerking komen voor het uitvoeringsprogramma.

Dit criterium is dan ook in feite een absoluut toelatingscriterium: voldoet een maatregel er niet aan, dan komt deze niet in het uitvoeringsprogramma.

Projecten

De volgende projecten zullen in de periode 2012-2015 uitgevoerd worden:

Project 1: Verminderen energieverbruik en energieopwekking in gemeentelijke gebouwen.

Project 2: Verbeteren binnenmilieu, verminderen energieverbruik en energieopwekking in gebouwen primair onderwijs.

Project 3: Opstellen gemeentelijk beleid rondom openbare verlichting.

Project 4: Onderzoeken van energiematregelen in rioolgemalen.

Project 5: Onderzoeken van warmtebenutting uit riolen.

Project 6: Koppelen vraag en aanbod rondom energiematregelen in particuliere woningen.

Project 7: Verduurzamen van bedrijventerreinen.